

# CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 8 K, Fél-  
Évre 4 K, Negyedévre 2 K aranyértékben

Megjelenik  
havonta kétszer

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL  
Budapest, I., Országház-utca 30.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,  
Hiszek egy Isteni örök igazságban,  
Hiszek Magyarország feltámadásában.*  
Amen.

## Vér és arany.

Hat esztendeje immár annak, hogy nemzetünknek a háborús és a forradalmi megpróbáltatásokban elgyengült s a megcsönkítéstől lázas testén kiütött a mai társadalom legrettenetesebb rákfeneje: a kommunizmusnak nevezett tömegőrület. Oroszországon és a müncheni sikertelen próbálkozásokon kívül egyedül minket ért a szerencsétlenség, hogy a borzalmaknak ezt a poklát hónapokon keresztül végigszenvedjük.

Közismertek azok az okok és körülmények, amelyek akkor a kommunisták uralomrajutását lehetővé tették, sőt elősegítették. Az októberi forradalom kaotikus zürzavara, a fegyelmezett karhatalom teljes hiánya, a hamis jelszavak áradatától megkötyagosodott, félrevezetett tömeg fékevesztettsége, az ország megcsönkítése feletti általános elkeseredés és végül — de nem utolsó sorban — a Károlyi-kormány lelkiismeretlen félreállása mind olyan momentumok voltak, amelyek könnyű és olcsó sikert biztosítottak egy elenyésző, de annál véresebb szájú kisebbségnek: a kommunistáknak.

Nem hat, de hatvan esztendő is kevés ahhoz, hogy a nemzet az ő véres rémuralmuknak azt a keserves négy hónapját elfeledje. A nagyhangú ígéretek földi paradicsoma helyett a siralom völgyévé változtatták ezt a kis darab földet, amelyet ellenségeink még meghagytak nekünk, — a megígért jólét helyett tőköt evett, aki nem volt népbiztos, a termelés teljes csődöt mondott s értéktelen, hamis pénzzel a zsebében, rongyosan és éhesen imádkozott a megváltásért mindenki, aki nem értett hozzá, hogy vámszedője legyen milliók nyomorának. Aki pedig panaszkodni merészelt, aki meg merte mondani, hogy éhes, azt legyilkolták, vagy bebörtönözték.

És milyen megkülönböztetett, ádáz gyűlölettel viseltettek velünk, esendőörökkel szemben! Alig volt nap, hogy valahol egy-egy bajtársunkat ki ne végezték volna s csak uralmuk rövidségének köszönhattük, hogy nem kerültünk valamennyien vértanúink sorsára.

Oh, mi nagyon is jól emlékezünk még azokra a rettenetes hónapokra, amikor üldözött vadak és minden törvényen kívül álló gonosztevők módjára kellett bujdosnunk s mikor védtelenül ki voltunk szolgáltatva a véreskezű

uralom kénye-kedvének, amely minden esendőrt halálos ellenségnek tekintett s amely nem érezte magát biztonságban addig, amíg egyetlen esendőrt is életben látott.

Hálaadó imára kulcsoltuk kezeinket, amikor a Mindenható kegyelme elhárította fejünk felől minden csapásoknak ezt a legrettenetesebbikét s megcsökdöttünk nagy és szent fogadalommal, hogy: soha többé! Amíg egyetlen fegyver lesz a kezünkben és egyetlen töltényünk belé, amíg az utolsó szuronyunk, puszkánk ketté nem törik, amíg egyetlen esendőre lesz ennek a sorsüldözött, szegény országnak, addig itt nem is lesz újra kommunizmus!

És most, hat esztendő múlva újra megpróbálta felütni ördögi fejét. Örömmel gratulálunk a rendőrségnek ahhoz a gyorsasághoz, amellyel ezt a próbálkozást gyökerében elfojtotta s reméljük, hogy a bíróság egyszer s mindenkorra el fogja venni a kedvét azoknak, akik újra a pusztulásba akarnak minket dönteni. Kiméletnek niacsen helye velük szemben: aki a mások életét semmire sem becsüli, az elveszti minden jogát ahhoz, hogy az övét megbecsüljék! Azt, aki a magyarság feltámadásának reményét is sirba akarja temetni, a megmaradt kiesi hazában is hazátlanokká akar bennünket tenni, keztyűsen kezelni nem lehet!

Tízezer dollárt hozott magával a kommunista népbiztos abból a vagyonból, amelyet elvtársai az orosz néptől elraboltak. Aranyak csábító csengésével akartak maguknak híveket szerezni, mert a hazugságokat már nagyon jól ismeri mindenki, azokkal hiába próbálkoztak volna. Maga a magyar munkásság józan, becsületes része is elfordult tőlük, mert reájött, hogy rútul megcsalták, amikor azt hirdették, hogy a vérből aranyat fognak termelni számára. Ezért fordítottak a kommunisták a módszeren: aranyat vetnek, hogy majd vért arassanak.

Minden gonoszságuk mellett is azonban bámulatraméltó naivitásra vallott az a tervük, hogy agitációjukkal a közbiztonsági és karhatalmi szervek fegyelmét és egységét megbontják. No hiszen, itt éppen jó helyt próbálkoztak volna! Milyen kevéssé ismerhetik Moszkva zsarnokai a magyar katonának, esendőrnek mélységes hazaszereteten és a magyar nemzet jobb jövőjébe vetett törhetetlen bizalmán alapuló fegyelmét, amelyet éppen a kommunizmus tanulságai tettek megingathatatlaná. Mert ezen a terven igazán csak mosolyogni lehet.

Aki pedig mégis olyan vakmerő lesz, hogy itt felforgatást próbál hirdetni, az vegye tudomásul, hogy résen leszünk! A véres aranyak rossz helyre gurultak: Magyarország nem eladó!

## A vadászatról.\*

Irtta: SOLTÉSZ IMRE ezredes.

A vadászatról szóló 1883. évi XX. t.-c.-ben meghatározott vadászati tilalmi időket a földművelésügyi miniszter f. évi 85000/1925. F. M. számú f. évi július hó 24-én kelt s a Csendőrségi Közlöny f. évi 13. számában is közzétett rendeletével módosította.

Ezzel kapcsolatban szándékozom a vadászatról szóló törvény intencióit ismertetni.

Hazánkban a vadászat ma már elsősorban közgazdasági jelentőséggel bír és csak másodsorban jön mint sport tekintetbe. Ugyanis a vadászterületek bérjövédalma, a vadhús, bőrök, szőrmeék, agancsok stb. értékesítése ma már számottevő bevételi tételei hazánk pénzügyi mérlegének. Ezenfelül a vadászterületek őrzési költségei, a vadápolás és gondozás, a vadászfegyver- és lőszerkereskedelem bevételei is oly jelentékeny pénzügyi képviseletnek, hogy ez is fokozza a vadászatnak közgazdasági jelentőségét.

Nagymagyarországnak 48,834.673 kat. holdat kitevő összterületéből 27,613.346 kat. holdat tettek ki a vadászterületek, melyeket bérbeadás útján értékesítettek. Ezen bérjövédalom már 1908. évben 2,195.916 koronát tett ki.

Ezen anyagi haszon mellett azonban figyelembe kell venni azokat a károkat és hátrányokat is, melyet a ragadozók a vadállományban és a házi-

\* Forrással felhasználtam: Dr. Hampel Antal „Földművelésügyi igazgatás”-át.

## Kálló.

História a régi jó katonavilágból.

Irtta: HAJDU ISTVÁN ny. ezredes.

### I.

Ez a história nem kigondolt mese, ez valóságos történet.

Én akkor fiatal hadnagy voltam a cs. és kir. József főherceg nevét viselő 37. gyalogezredben. Kálló pedig cigánytrombitás volt a századomnál. Mint katonaszökevényt 35 éves korában sorozták be büntetésből 5 esztendőre, ami a cigányoknál nem ment ritkaságszámba. Ebben az időben már az ötödik évét szolgálta, — én huszonkét éves voltam.

### II.

Akkor: — Dalmáciáról nem is beszélve — három nagy országból állott az Osztrák-Magyar Monarchia: Magyarországból, Ausztriából és Bosznia-Hercegovinából. Dalmáciát azért nem említem külön, mert ez Isten és emberek előtt Magyarországhoz tartozott. A mi gyámoltalanságunk okozta, hogy kihagytuk csúszni a kezünkben.

A hadseregünk világhírű volt.

Azok a kis — szemétdombon tengődő — csitri szomszédok, akik ma — közönséges gaz árulás következtében — az eleven testünkbe merik belevágni rabló karmaikat, akkor: rettegték még az arnyékunktól is. Kegyeinkért esengtek és másképen még álmukban sem merték említeni rettegett szomszédjukat, mint: a hatalmas Monarchia!

Bizony, azok voltunk. Nagyok és hatalmasok! Európa szeme rajtunk függött s boldog volt, akivel kezét szorítottunk!... Gazdagok voltunk és ha a házi tolvajok nem szöveteztek volna betörő rablóbandákkal — azok volnánk ma is. Nem a mi gyávaságunkon múlt, hogy ma nem mi diktálunk azoknak, akik — ideig-óráig — nekünk diktálnak. Bizony, nem a magyar erényen, nem a magyar vitézségen múlt,

állatokban okoznak, továbbá, amit az egyes vadak, pl. a vaddisznó, a gazdasági terményekben okoznak. Ezeknek a károknak csökkentése céljából a törvény intézkedéseket tartalmaz a dűvadak irtására.

Az anyagi káron kívül erkölcsi szempontból is mutatkoznak hátrányok az orvvadászat és vadászás miatt. Az orvvadászok száma a háború óta jelentékenyen megnövekedett. Az elfajult vadászati szenvedély főképp az erkölcsileg kevésbé fegyelmettséget néposztályban fejlett ki és annyira ment, hogy az orvvadászok között nem egy a vadászatra jogosultak személybiztonságát is veszélyeztette. A kommun alatt a szabad vadászat országunk vadállományát majdnem teljesen elpusztította. Ezen nemzeti vagyon megmentése végett volt szükség a vadászati tilalmi idők kiterjesztésére is.

Az állam az orvvadászat csökkentése végett törvényes megtorló intézkedéseket igyekezett életbe léptetni, de sajnos, ezen intézkedések, sőt a büntetések is, aránytalanul gyengéknek, mondhatni hatástalanoknak bizonyultak a baj leküzdésére.

Ha szolgálati utasításunk tervezete jóvá hagyást nyer és az ismert orvvadász a fegyveres gonosztevővel egy fogalom alá kerül, akkor talán meghúzzuk az orvvadászat lélekharangját.

A vadászat szabályozására már a régebbi időkben is találunk intézkedéseket. Róbert Károly király már a vadászatot kiállított okmányokra külön pecsétet alkalmaztatott. Kun László a vadászatot és solymászatot a szerzeteseknek megtiltotta. II. Ulászló a jobbágyságot tiltotta el a

csak a házi tolvajok és betörő rablókká züllött barátok, álbarátok gaz árulásán!...

Ennek a nagy, hatalmas Monarchiának — sok drága kincse között — legdrágább kincse, legdrágább igazgyöngye volt a magyar katona.

Legdrágább volt, mert *legigazabb* volt!

Tudta ezt az egész világ. Csak ott nem tudták vagy nem akarták tudni, ahol legjobban tudni kellett volna!

Pedig, hej! de kár, hogy a szívére nem tüzte ezt az igazgyöngyöt az, akinek a szívéhez senki más nem volt igaz!

Hejh! ha odatüzte volna... Akkor még ma is ott hallgatná a magyar baka a műezzim „Allah il Allah”-ját bérces Boszniában; ma is a magyar király nevét említené a Hodzsa a dzsámjában, mint akkor — mikor még nagyok és hatalmasok voltunk!...

### III.

Mint mindenkor és mindenüvé, ahol igazán megbízható katonára volt szükség: Bosznia véghatáira is túlnyomórészt magyar bakákat küldött a legfelsőbb hadvezetőség.

Történetünk idejében a „József-bakák” nótájától zengett a csajnicai és metalkai rengeteges bére.

Csajnica, Metalka-Sattel, Boljanics, Gotavusa, 37-es bakákkal volt megrakva. Plevljében a somogyi 44-es bakák voltak.

Ezek a pontokon keresztül vonult a Sarajevóban kezdődő úgynevezett „Poststrasse”.

Sok mindent sajnálhatunk, amit Boszniában ott kellett hagynunk és bizony, őszintén sajnálhatjuk, hogy épen ott kellett otthagynunk, — nem érdemelték meg. De azokat a pompás utakat, amiket mi odaépítettünk (csak a fele volna Magyarországon!) és mi tartottunk rendben, azokat még megsiratni is meg lehet.

Amilyen elképzelhetetlenül isteni a tavasz, nyár és az ősz ebben — a természet minden szépségével áldotta — országban, olyan vigasztalan zord a tél.

Mikor végigvág a Bóra a Poststrassén és betemeti azt öles hóval, akkor Metalka és Plevlje között — csak a madár jár.

De a Poststrasse azért Poststrasse, hogy azon a

vadásztól, ezeknek csak a földesúr részére és parancsára volt szabad vadászniok. Ferenc király a földesúrnak kötelességévé tette, hogy földbirtokaik felét vadászat céljaira engedjék át. Jelenleg a vadászatról az 1883. évi XX. t.-c. rendelkezik és a f. évi 85.000 számú F. M. rendelet ennek csupán a vadászati tilalmakra vonatkozó részét módosítja. A fenti törvényben az intézkedéseknek alapelveül az vétetett, hogy a vadászat gyakorlása a földbirtokkal van közvetlen kapcsolatban, vagyis a vadászati jog a földtulajdonnak elválaszthatatlan tartozéka. Mivel azonban a vadtenyésztés közérdek is, viszont a vadállomány túlságos elszaporodása az okozott kárral mások érdekeit sértheti, a törvénynek ezen szempontokat figyelembe véve a különböző érdekeket össze kellett egyeztetnie.

Ezek szerint a vadászatról szóló törvény kiterjed a vadászati jogra, a vadkárok megtérítésére, a vadászati tilalmakra, a dúvadak irtására, a vadászati kihágásokra és a büntető eljárásra.

A vadászat gyakorlása bizonyos területhez van kötve. Az a legkisebb terület, amelyen a vadászati jog önállóan gyakorolható, 200 kat. holdban van megállapítva, de csak akkor, ha az összefüggésben egy birtokos tulajdonát képezi. A törvény megengedi azt is, hogy a legalább 50 holdat kitevő szomszédos földbirtokok tulajdonosai is egyesülhessenek a vadászati jog gyakorolhatása végett, de úgy, hogy az egyesített területek legalább 200 holdat tegyenek ki együttvéve.

Minden más földterület vadászati jogát közösen együtt, legalább 6 évre bérbe kell adni. 6 évnél

hosszabb időre is bérbe lehet adni a községi vadászterületet, de kevesebbre nem.

A belterjesen művelt vagy elzárt területek, melyek kertileg műveltetnek és kerítéssel vagy árokkal vannak ellátva, beltelket, szőlőt vagy állandó szigeteket képeznek, kivételek, amennyiben ezeken a területeken a törvény korlátai között a tulajdonos vagy engedélyese által a vadászat szabadon gyakorolható. A szőlőkre nézve a törvény nem rendelkezett világosan és ennek a következménye az lett, hogy a szőlők gyűjtőneve alá bele akarták magyarázni a szőlőhegyek és szőlőskertek közt fekvő egyéb művelési ághoz tartozó földterületeket és parlagokat is, miáltal több vármegyében az orvvadászat elharapódzott.

A közigazgatási bíróság 1894. évi 5043. sz. ítéletével segített e bajon, amennyiben a községek kötelességévé tette, hogy a nem szőlőművelésre, hanem más gazdasági művelésre használt területen a vadászati jogot a községével együtt kell bérbeadni, tehát az elpusztult szőlőket és parlagokat is. Sőt a belügyminiszter 1890. évi 11685. sz. rendeletével kiegészítette ezt azzal, hogy a bérbeadott községi vadászterületbe a községi vadászterülethez tartozó szőlők a szőlőbirtokosok beleegyezésével a hegyi rendtartás korlátai közt szintén belevonhatók és pedig még akkor is, ha tényleg és teljes egészükben szőlővel is vannak beültetve. A vadászati jog érvényesítése körül felmerülő kétségek és érdekösszeütközések tisztázására vagy a sérelmek orvoslására a törvény hatóságokat jelöl meg.

Ha a községi vadászati jognak árverésen való

Sarajevóból induló katonai postakocsi Plevljéig és vissza — járjon. Még akkor nem volt kiépítve a keleti vasút, Sarajevótól egészen Plevljéig katonai postakocsi közlekedett. Most már az uvaci vonat megfelel a kocsit, Usti-Praca-Gorazda állomásig vonaton mehet az, aki Csajnicára igyekszik.

A Poststrasse karbantartása is a katonaság dolga volt.

A csajnicai és plevljei katonák egymással szemben dolgozva, tették telek-telén járhatóvá ezt az utat, emeletnyi falat hányva a hóból kétfelől az úttest mellé s közbe-közbe kitérőhelyeket vágtak bele a hófalakba.

Csengő nélkül járműnek közlekedni nem volt szabad.

Amint felhangzott valamerről a esengetyűszó, a járművek kötelesek voltak beállni a kitérőhelyekre s kölesönösen felvenni indulás tekintetében egymással az érintkezést. Ha pedig a katonai posta kürtje felharsant, akkor senkinek sem volt szabad kilépni a kitérőhelyből, míg a postakocsi ott el nem haladt. És nem volt rá eset, hogy valaki ezt a tilalmat át merte volna hágni.

#### IV.

Zászlóalj utásztiszt voltam Csajnicán, mikor egy zord téli napon arra ébredtünk, hogy Metalka és Plevlje között eltemette a hóvihar az utat.

Parancsot kaptam, hogy hatvannégy emberrel induljak azonnal Metalkán keresztül ki a Szandzsákba. Kötelességem volt járhatóvá tenni a Poststrassét, Metalka és Boljanics között. (Boljanicsról kezdve másik szakasz dolgozott Plevlje felé.)

Állomáshelyemül a Metalka és Boljanics között fekvő „Han-Burek” volt kijelölve.

Az első napon Metalkára mentünk, fel az 1000 méteres hegyen fekvő „Deffensions-kaszárnyába”. Innen kezdve két négyfogatú trónkocsi kísért bennünket, melyeken az utász-szerszámok, a konzervsnünket, melyeken az utász-szerszámok, a konzervsnünket, takarók, — miegyéb — voltak felpakolva. Ől nap legénységi illetéket kaptam előre egy zacsokban aprópénzben, hogy a kifizetés ne ütközzék nehézségbe.

Másnap délután megérkeztünk Han-Burekhez.

Han-Burek egy gerendákból összerótt vakolatlan, emeletes, — minek is nevezzem? — vendégfogadó. Olyan vendégfogadó, ahol ló és lovas egy fedél alatt talál menedéket.

Az alsó része istálló, az emeleten pedig három nagy helyiség van, amelyet maga a Han zsindeyes fedele takar. Tehát padlás nélküli. Az ablakokat esinos kis négyszögletes lyukak képviselik. — ablak nélkül.

Miután konyha, vagy kályha nincsen benne, kémenyre sincsen szükség.

Az ember lovát el nem lophatják, mert a padlónak szolgáló gerendák közötti résekben mindig szemmel tartja a gazdája, ha ugyan olyan előkelő, hogy felmászik az emeletre. Tekintettel azonban arra, hogy odafent sem várja egyéb, mint a padlót képviselő gerenda, amire, — ha hozott magával valami ieteríteni valót, — lefekhetett, bizony okosabban tette, ha lenn maradt a lóval, legalább nem fagyott meg az emeleten.

Mikor megérkeztünk, 18 fok Reaumurt mutatott fagyópont alatt a hőmérő.

Bár megérkezésünk első percében az őrség felállításával voltam elfoglalva, mégis feltűnt, hogy a Han-ból egy teremtet lélek sem érdeklődik irántunk. Pedig elég hangosak voltunk.

A kocsikat az összes legénység toltta, emelte, hangos baka-áldásoktól kísérve.

Az őrparancsnok harsány vezényszava a Han ajtajában, maga elég lett volna arra, hogy egy magyar csárda összes lakóit kiesalja. Itt nem mutatkozott senki.

Két altiszttel bementem a Han-ba.

Az egyetlen nagy helyiséget képező istállóban egy árva kis török lovascska volt bekötve, de rajta kívül nem volt élő teremtmény.

Különbö is erősen szürkült már, az istállón pedig ablak nem lévén, az ajtót voltunk kénytelenek nyitva hagyni, hogy valamennyire szőjjelnézességünk leendő új otthonunkban.

— Gazda! — kiáltottam olyan hangon, mely inkább hallatszott parancsnak, mint hívásnak.

kihérlésére vállalkozó nem akad, akkor az alku-egyezség útján való bérbeadást kell megkísérteni, ha pedig a bérbeadás sehogy sem sikerül, akkor a vadászat egyáltalában nem gyakorolható.

A vadak által okozott károkra nézve a törvény olyképp intézkedik, hogy a tenyésztett fővadak (szarvas, dämvad) által a vetésekben, ültetvényekben vagy más gazdálkodási és erdészeti ágakban okozott károk miatt a tenyésztő kártérítéssel tartozik. A ragadozó és kártékony vadak által okozott károk megtérítésének igényét a törvény azért, mert ezeket a vadakat a tulajdonos pusztíthatja, kifejezetten kizárja, de hallgatólag így intézkedik a fővad kivételével a többi vadra nézve is.

Bennünket, esendőröket, különösen a vadászati tilalmakra vonatkozó rendelkezés érdekel. Ezen rendelkezések főképp az okszerű, vadászatgazdasági érdekeket akarják szolgálni, a vadászat gyakorlásának esetleges túlhajtását, illetőleg a vadállomány fenmaradását veszélyeztető módok alkalmazását gátolják és korlátozzák. A törvény a tilalmi időt a vadakra nézve azok párási és szaporodási idejéhez alkalmazkodva állapítja meg. A törvény a ragadozó és kártékony vadak pusztítására a vadászati jog meghatározott határára túlmenő szabadságot enged, tekintettel azokra a károkra, amelyeket ezen állatok a hasznos vadak és házi állatok állományában okozhatnak.

A tilalmi idő alatt a törvény nemesak a vadászatot tiltja el, hanem a vadak fiainak elfogását, a madarak fészkeinek érintését s a tojások szedé-

sét is. Kivételt e tekintetben csak a vadtenyésztőknek enged. A tilalmi időszakban az első 14 napot kivéve vadat árulni, venni, vagy étlapra jegyezni nem szabad. Megjegyzi azonban a törvény, hogy ha a tilalom csak némely vadra vonatkozik, akkor ilyen sem szabad a tilalmi idő első 14 napját kivéve árulni, venni, stb.

Hogy a törvény ezen rendelkezésének betartását ellenőrizhessük, a vadászati tilalmi időket az egyes vadfajokra nézve pontosan ismernünk kell. Így például a f. évi 85.000. számú földművelésügyi rendelet az általános vadászati tilalom idejét február 1. helyett január 1-vel szabja meg, de mert nyúlra január 15-ig bezárólag lehet vadászni, nyulat venni, árulni és étlapra írni január 16-tól kezdve még 14 napig szabad. Községi ételmezési üzletekben azonban láthatunk nyulat még a tilalmi idő 14. napján túl is árulni. Ennek magyarázata az, hogy a közéletelés szükségleteinek kielégítése céljából a földművelésügyi miniszter a belügyminiszterrel egyetértőleg olyképp rendelkezett, hogy a hűtőházakban raktározott hasznos vad a vadászati tilalmat követő 14 nap elteltével is forgalomba hozható, de csak akkor, ha az illető vad a tilalmi idő beálltát követő 14 nap alatt már hűtőházi kezelésbe került. A hűtőházba beraktározott vadat a hűtőház bélyegzőjével el kell látni.

A vadaskertből származó vad származási igazolvány alapján tilalmi idő alatt is beraktározható a hűtőházba. A törvény a vadászterület tulajdonosát vagy bérlőjét az elszaporodott vaddisznók

— Gazda! — ismételtém kétszerezett hangon. Semmi nesz.

Az egyik altisztem észreveszi az ajtó mögött az emeletre vezető falépcsőt.

— Menjünk fel!

Körülbelül tizenöt lépesön feltapogatózva, az előesarnokban három öreg törököt találtunk, akik egy szennyes serpenyő körül — a földön ülve — a legnagyobb lelki nyugalommal esibukoztak.

Megállunk előttük, ránk se hederítenek.

Köszönünk. A homlokukhoz emelik a tenyerüket, s esibukoznak szépen tovább, mintha levegő volnánk.

A számvivő altisztem meglehetősen beszélt szerbül. Az itteni törökökkel lehet szerbül beszélni.

Amit én mondtam, a számvivő altisztem tolmácsolta:

— Ki a gazda?

— Én vagyok, — feleli az egyik török.

— Miért nem jöttél, mikor hívtalak?

— Neked van velem dolgod, nem nekem teveled, — felelte anélkül, hogy még csak rám is nézett volna.

— Én hatvanötöd magammal vagyok itt.

Alig észrevehetőleg felvonta a jobb vállát, mintha csak azt mondta volna, hogy: bánja a fene!

— Mi ide fogjuk magunkat bekvártélyozni.

Megint felhúzta egy kicsit a jobb vállát.

— Hol lesz a helyünk?

Ujabb vállvonás.

Kezdem dühbe jönni.

— Hallja! — kiáltottam a számvivő altisztnak, — mondja meg ennek a vén lókötőnek, hogy keressen meg a nyelvét és feleljen, ha kérdem, mert én majd gondoskodom róla, hogy megjöjjön a hangja.

Az altisztem hangjából kivettem, hogy az üzenetet akként adta át a szives házigazdának, hogy én nagyon haragszom, hát ne bosszantson. Mondja meg szépen, hogy hova kvártélyozzuk be magunkat?

Ugy vettem észre, hogy nem annyira az ijedtségtől, mint inkább, mert már únta a sok szóbeszédet, vegre felelt:

— Ahová akarjátok.

Azután, hogy jól megértsük, hogy vége az audenciának, egy fél-fordulatot tett a kis ülőpárnáján.

Azt hiszem, egész nap ez volt egyetlen mozdulata.

Csak hogy nekem még volt ám más mondanivalóm is. Nevezetesen azt óhajtottam még tudni, hogy hol van az a szalma, amelyen háltni fogunk, ha majd megtaláljuk azt a helyet, ahová azt a szalmát ki szándékozunk teregetni.

Az öreg nem jött ki a flegmájából.

— Nincs, — felelte röviden.

Hát, — én nem voltam török.

— Nincs? ... kiáltottam úgy, mint ahogy Magyarországon szoktak. No majd mi találunk!

— Hát, — találjatok, volt a nyájas meguyugtató válasz.

A bizony, így szerettek ott bennünket még tizenöt év múltán is. Ekkor 1893-at írtunk.

A legénység ezalatt behordta a holmit a szekerek-ről az istállóba, a tréntonak beállították a nyolc lovat és mert polyákok voltak, körülbelül megértették a szláv nyelven folyt diskurzust.

Lóval bánó emberek lévén, őket is a szalma érdekeltte legjobban, hiszen ma éjszaka a lovakkal itt háltnak.

Mire én, — nagy dérrrel-durral, — lementem hozzájuk azzal a szándékkal, hogy most felforgatom az egész házat, — már az egyik polyák nagy vigyorogva hozott egy öl szalmát a lova alá.

— Hol vettétek a szalmát? ... kérdeztem.

— Ott, hadnagy úr ... hátul, — van egy egész boglya.

— Nedves?

— Nem, ott, hátul, — a fedél alatt.

— Rendben van!

A két altiszt odafent ezalatt megtalálta a két deszkajutót, melyek mindegyike egy-egy csuda nagy ludálya vezetett.

Az egyikbe elfért az egész legénység, a másikat nekem rendezték be.

(Folytatjuk.)

pusztítására kötelezi, amit ha elmulasztanak, akkor hivatalból tartandó a vadászat.

Vadászati érdeket véd a törvény akkor, midőn a vadászatra jogosítottnak megengedi, hogy a vadászati területen talált házi macskákat és kóbor ebeket elpusztíthassa. Egy alkalommal egy vadórt feljelentettek amiatt, mert egy, a községen kívül lakó ember kutyáját, a lakóháztól számított 200 lépésre, a szántóföldön agyonlőtte. Azt, hogy a vadór helyesen járt-e el, avagy sem, az dönti el, hogy vajjon az eb kóbor volt-e s hogy vadászterület volt-e az a hely, ahol lelővetett.

Egy másik alkalommal egy vadászt a járőr arra figyelmeztetett, hogy egy búcsújáró hely temploma közelében ne lövöldözzön az istentisztelet alatt. Bár a vadásztörvény a vadászat gyakorlását — ha az a törvényes határosványokon alapuló korlátozások közt történik — senki által korlátozni nem engedi, mindannak dacára a járőr eljárása indokolt volt, mert eltekintve a vallásháborítástól, hatósági tilalom dacára a község közvetlen közelében lőni nem szabad.

Érdekes a folyó évi 85.000. számú földművelésügyi miniszteri rendelet azon tilalma, mely szerint a vadászati tilalom ideje alatt hajtókutyákkal vadászni nem szabad. Kivételt csak a kotorék, a véreb és disznós kutyákra állapít meg.

Tudvalevő dolog azonban, hogy pl. a vizsla nem hajtó eb, mert ez, ha jól van idomítva, a vadat csak állja, de gazdája parancsa nélkül nem hajtja; azért pl. augusztus 1—15-ig, noha ez tilalmi időszak még, vizslával fogolyra vadászni szabad. A törvény a vadászat érdekében még olyképp is intézkedik, hogy a nyájörök kutyáikat az első lábak térdén alól 5 cm.-nyire lelógó kolonccal kötelesek ellátni. E rendelkezés betartására különösen ügyeljenek a járőrök, mert nemcsak ezt nem szokták betartani, hanem még azt sem, hogyha a határban dolgoznak, házőrző ebeiket a vadászterületre magukkal ne vigyék. Ily állapotok mellett természetesen a vadállomány pusztulásnak van kitéve.

Tudnunk kell továbbá azt is, hogy a vadaskertekre, melyek a szomszédos területektől el vannak zárva, a vadászati tilalmak hatálya nem terjed ki. Végül a törvény még arra nézve is intézkedik, hogy a vadászat gyakorlása közben okozott gazdasági károkért a vadászatot gyakorlók teljes kárpótlással tartoznak.

Mezőgazdasági érdekeket is véd a fenti földművelésügyi miniszteri rendelet akkor, midőn a vadászati tilalmi időt már január 1-vel állapítja meg. Ugyanis az őszi vetésekben, enyhe tél esetén, vadászat közben, január második felében már sok kár ejthető. A múltban például egy január végén rendezendő körvadászatot csak azért kellett lemondani, mert az enyhe tél miatt az őszi vetés annyira kikelt, hogy a sáros talajon a vetés letaposása a birtokosnak tetemes kárt okozott volna. Az elejtendő vad mennyisége nem állott arányban a megtérítendő gazdasági kárral.

Augusztus 15-én a gabonaneműek már be lévén takarítva, a tilalmi időt ezen szempontból meghosszabbítani nem volt szükséges.

A 85.000. számú földművelésügyi miniszteri rendelet 2. §-a azt sem engedi meg, hogy a tilalmi időben még akár kivételes okból is, vad lelővessék.

Egyes helyeken ugyanis a szarvasok annyira elszaporodtak, hogy a tilalmi idő beálltáig nem lehetett azokat a szükséges számban lelőni. Ilyen esetben a földművelésügyi miniszter kivételesen megengedhette, hogy a tilalmi időben is, még néhány szarvasbika lelővessék. Ily kivételes engedélynek sincs tehát ma már helye.

A 85.000. számú miniszteri rendeletben új dolog az is, hogy a ragadozó és dúvadaknak a tilalmi időben való pusztíthatása végett megengedi a kotorék ebekkel kotorék munkát végeztetni, pl. a rókalyuk kikotrását, a medve és disznó pusztíthatása végett pedig a pórázon vezetett vérebekkel és a friss nyomra vezetett disznós kutyákkal való vadászatot. Az 1883. évi XX. t.-c. ilyen nem engedett meg és a tilalmi időszakban csak hajtókkal volt megengedve fenti dúvadakra vadászni.

Ahol a ragadozók vagy dúvadak nagy károkat okoznak, ott ezek pusztítása végett hivatalból rendezhető vadászat. Erre az engedélyt a közigazgatási bizottság, annak elnöke adja meg, avagy maga a belügyminiszter. Az ilyen vadászatokat a birtokos nem akadályozhatja, azokon azonban csak ragadozó vadat szabad lőni, de ez a vad is a vadászterület tulajdonosáé. Hajtókul az érdekelt község lakosait ki lehet rendelni. A vadászatot a főispán vagy alispán meghívására bárki vadászati jegy nélkül is résztvehet. Nagyon fontos a vadásztörvény 28. §-ának azon rendelkezése, hogy a vadászatra jogosultat a vadászat gyakorlásában akadályozni nem szabad. Innen van az a szabály, hogy a vadászjegy előmutatását a csendőr ne akkor követelje a vadászoktól, midőn azok kört alkotva vadásznak, hanem akkor, midőn már a körnek vagy hajtásnak vége van.

Fontos tudni azt is, hogy a szegények számára elkobzott vadat természetben kell a szegényeknek juttatni, tehát az elkobzott vadat elárverezni sem szabad abból a célból, hogy az árverésből befolyt összeg adassék a szegényeknek.

Végül fontos elvi határozat az is, hogy a büntetéspénz fele akkor is a feljelentőt illeti meg, ha annak a feljelentés, mint pl. a csendőrnek, hivatalából folyó kötelessége volt.

Bennünket közelebbről érdekel a törvény 40. és 41. §-ának azon kitétele, hogy az eljárás során a tanuvallomások közül a vadászati területen alkalmazott felvigyázó személyek vallomásának nagyobb súlya van.

Igen gyakori eset, hogy a vadászati kihágásnál tanu nincs jelen, fontos tehát, hogy a hatóság ilyenkor előbbre helyezze a rendőrközeg szavát a kihágás elkövetőjénél.

A vadászati jog gyakorlásának sikeres ellenőrizhetése végett célszerű volna, hogy minden csendőriskolát és őrsöt vadászjegy-mintákkal ellátni, mert megtörtént a múlt évben, hogy egyes járőröket, akik az új mintát nem ismerték, vadászok vadászjegy helyett a vadásztársaságuk által kiállított igazolványok felmutatásával akartak megtéveszteni.

*Az embernek legékesebb tulajdona a szép lélek s csak ez s nem egyéb határozza el valódi becsét.*  
Széchenyi.

## Az összekötözés öngyilkosság és gyilkosság esetében.\*

Írta: Dr. BOCHKOR ADÁM, egyet. tanársegéd.

A bűnügyi gyakorlatban többször előfordulnak esetek, amelyekben az ismeretlen okból elhalt egyén holttestét összekötözve találják fel. Az esetek egy részében az összekötözés halál után történik s célja az, hogy a gyilkos áldozatának holttestét könnyebben szállíthassa, becsomagolhassa vagy elrejtthesse.

Ezekben az esetekben a halál utáni összekötözés, valamint annak indoka a halottvizsgálat alkalmával nyilvánvaló. Előfordulnak azonban esetek, amelyekben az összekötözés kétségtelenül az elhalt életében történt. Ez a fajta az összekötözésnek a törvényszéki orvostani intézetben szerzett tapasztalataink szerint sokkal gyakrabban fordul elő öngyilkosságok és csak rendkívül ritkán gyilkosságok eseteiben. A magyarázata ennek az, hogy a gyilkos célját összekötözés nélkül is meg tudja valósítani; felesleges volna, hogy az időt összekötözéssel eltöltse s attól tartózkodni fog azért is, mert tudja, hogy az összekötözés a gyilkosság gyanúját szokta felkelteni és ezzel árulója lehetne. Kivételesen természetesen előfordul az összekötözés gyilkosság eseteiben is. De megtörténhet, hogy a tettes (többnyire

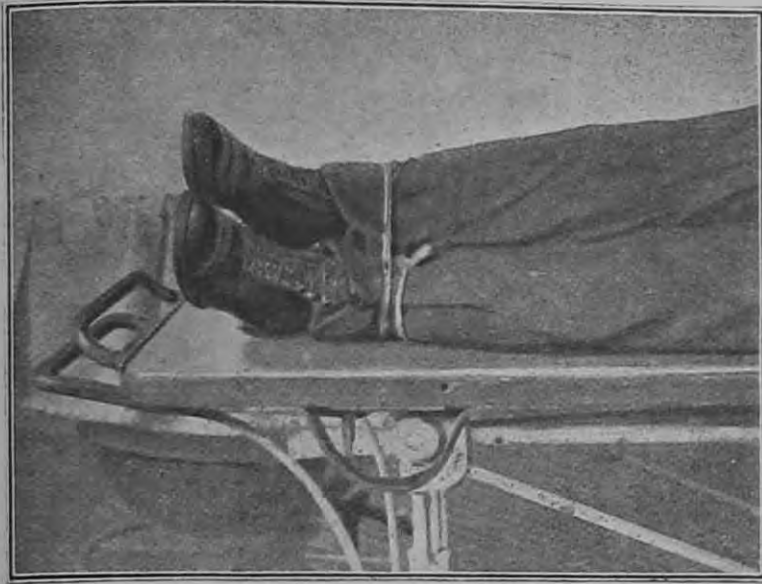
\* Közlemény a budapesti kir. magyar Pázmány Péter tudományegyetem törvényszéki orvostani intézetéből. Igazgató Kenyeres Balázs dr. egyet. nyilv. r. tanár.

a tettesek) rablás esetében is megkötöznék valakit azért, hogy az illető munkájukban őket ne zavarja s a megkötözött véletlenül meghal azért, mert tehetetlenül vergődve arccal lefelé fordul ágyában vagy egyébként kerül olyan helyzetbe, hogy magán segíteni nem tud s meghal. Előfordulhat még az az eset is, hogy a tettes áldozatának kínjait akarja fokozni s ezért előbb megkötözi és csak azután öli meg. Mindezekért a törvényszéki orvostannak azt a tapasztalatát, hogy az összekötözés sokkal gyakoribb öngyilkosságok, mint gyilkosságok esetében, az életben előforduló esetek elintézésékor csak nagyon szűk korlátok között szabad felhasználni és minden esetet a maga összes körülményeivel kell beható vizsgálat tárgyává tenni. A helyzet itt is ugyanaz, amely előáll minden esetben, amelyben az öngyilkosságot és gyilkosságot kell megkülönböztetni. Mindig szem előtt kell tartania a nyomozás végzőjének azt, hogy a gyilkosságot a helyszíni szemle és a halottvizsgálat adatainak segítségével sokszor biztosan meg lehet állapítani, tehát az öngyilkosságot sokszor ki lehet zárni, de viszont az öngyilkosságot határozottan megállapítani rendszerint nem lehet. Az öngyilkosság határozott megállapításának lehetetlensége azonban a gyakorlatban nem okoz nagyobb nehézséget, mert ha a nyomozás vezetője az illető esetben a rendelkezésre álló összes adatokat tekintetbe veszi, véleményének kialakulásához teljesen elegendő, ha a szakértők azt állapítják meg, hogy mindaz, ami a halotton és környezetében észlelhető, az elhaltnak



Az elhalt szeméi zsebkendővel be vannak kötve, álla alatt egy másik zsebkendő van odarögzítve, kezei a nadrágszíjhoz vannak erősítve.

saját kezétől eredhetett. Ha az összekötözés esetében a szakértők megállapítják azt, hogy az elhalt saját magát összekötözhetette s amellet azt is, hogy saját magát megölte, a körülmények pedig arra utalnak, hogy az illetőnek volt oka és indoka,



A hulla összekötözött lábai.

hogy magával végezzen vagy viselkedése és nyilatkozatai az öngyilkosság szándékának fennforrását bizonyítják, a szakértői vélemény alapján az ügy elintézhető. Összekötözés esetében tehát kérdés, hogy az elhalt saját magát úgy, ahogy össze volt kötözve, összekötözhetette-e?, hogy azt a külső behatást, amely halálát előidézte, az összekötözés előtt, aközben vagy azután saját magán alkalmazhatta-e, tehát hogy úgy az élet kioltását, mint az összekötözést maga végezhetette-e? Ezek mellett természetesen nagy súlyt kell helyezni a küzdelmi nyomokra is, mert éber állapotban levő felnőttet úgy összekötözni, hogy aközben sérülési nyomok ne jöjjenek létre, alig lehetséges.

Leggyakrabban észlelhetjük az összekötözést olyan öngyilkosok holttestein, akik akasztás vagy vízbe ugrással hajtották végre az öngyilkosságot. Célja az összekötözésnek az, hogy az öngyilkos biztosítani akarja szándékának megvalósítását s azért kötözi össze kezét-lábát, hogy az életosztón felébredésekor ne tudja magát megmenteni. Mind a két esetben az a kérdés kerül előtérbe, hogy az elhalt amellet, hogy összekötözte magát, felakaszthatta-e, illetőleg vízbe vethette-e magát. Hídnak karfáján ülő egyén összekötözheti lábait, előre meghurkolt kötél segítségével egyesítheti kezeit is, mielőtt a vízbe dobná magát. Ugyanezt megteheti az is, aki az akasztást választja az öngyilkosság végrehajtására.

Ha az illető öngyilkos vízszintesen kifeszített kötelelet használ vagy a használt kötél lelógó végén olyan tág futó hurkot készít, amelybe fejét kezeinek segítségével nélkül bedughatja, az akasztást összekötözött kezekkel is végrehajthatja, sőt azt is megteheti, hogy előbb a kötél alá állva, lábait majd kezeit kötözi össze, csak azután teszi nyakát a hurokba. Megtörténhetik még az is, hogy székre vagy más magasabb tárgyra állva a kötelelet lazán a nyakára helyezi, azután végez magán kötözést

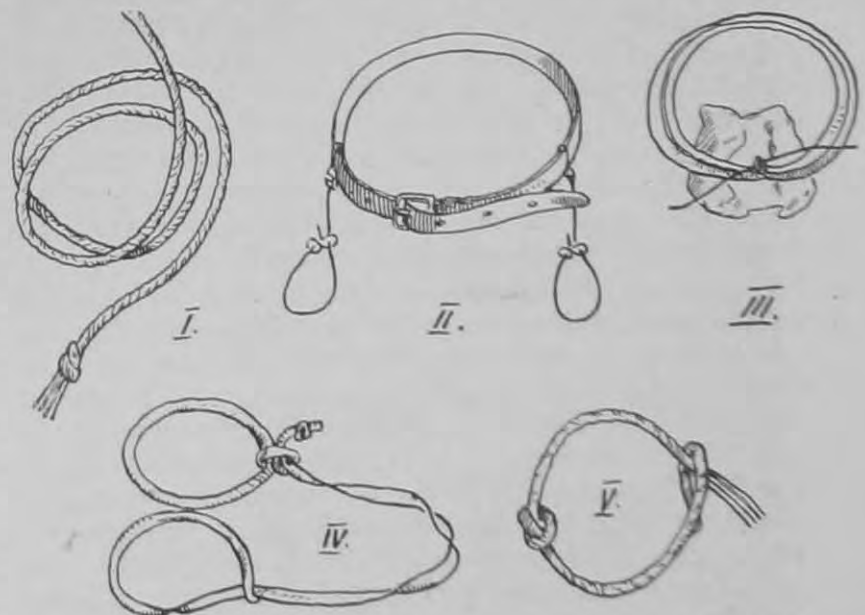
és csak akkor rugja ki a széket maga alól, amikor a kötözést elvégezte.

Ilyen módon végrehajtott öngyilkosságok eseteiben még bonyolultabb kötözéseket is észlelhetünk, amelyek erős gyanút szolgáltathatnak idegen egyén szereplésére. Ide vonatkozó érdekes eset került nemrégén a fővárosi rendőrség elé.

18 éves férfi holttestét a Zugligetnek félreeső, nehezen megközelíthető helyén találták terebélyes fa vastag ágán felakasztva. A halott mellé érkező rendőr dicséretet érdemlő módon a halottat függő helyzetéből anélkül, hogy a nyakán levő hurkot bántotta volna, a kötél felfelé haladó szárának egyszerű átvágásával eltávolította és hanyatt fektette.

Miután a rendőri bizottság a részletes helyszíni szemlét az éjjeli sötétség miatt el nem végezhette, azt másnapra halasztotta s a holttestet változatlan állapotban a törvényszéki orvostani intézetbe szállíttatta be, ahol azt másnap korán reggel megvizsgálhattuk.

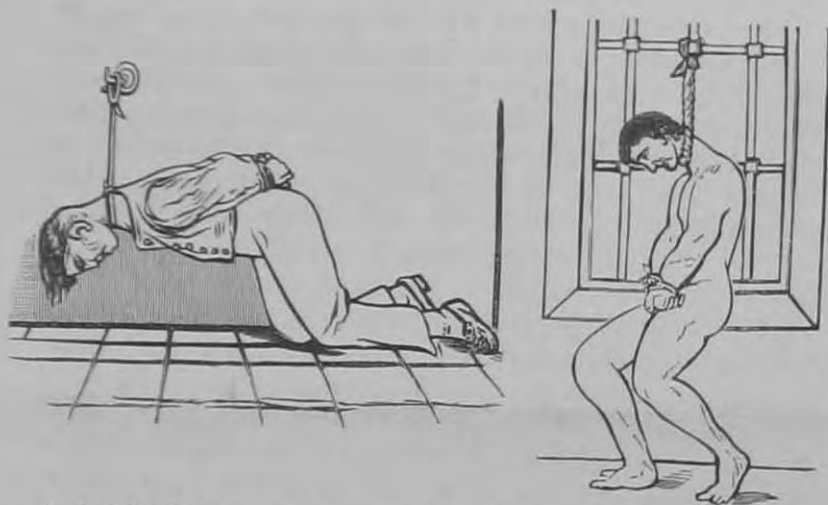
Az elhalt gallérja, nyakkendője el volt távolítva, ingének nyaka ki volt gombolva, de egyébként ruházata rendben volt. Azon sérülésnek, küzdelemnek semmi nyoma sem mutatkozott. A nyakra egy kb. kisujj vastagságú kötél volt rászorítva, a lelógó végén készített futóhurokkal elárulva azt, hogy a huroknak megszorulását a test nehézégénél érvényesülő erő idézte elő. A halott szemei egy összehajtogatott zsebkendővel voltak bekötözve, a csomó a nyaknak baloldalára esett. Egy másik zsebkendő az akasztás céljára szolgáló kötél elé az áll alá volt fektetve és azt ott többszörösen körülesavart vékony függőzsinór tartotta helyén. A csomózás a baloldali állszöglet tájára jutott. Össze voltak kötözve az elhaltnak lábai is oly módon, hogy a csomó a bal külső boka tájára jutott. Mindezek mellett még az elhalt kezei is a törzshöz voltak rögzítve és pedig egészen különösen, oly módon, hogy azt az elhalt maga csinálhatta. A kezek ugyanis vékony függőzsinórnak mintegy 60 cm. hosszú darabjai segítségével voltak rögzítve oly módon, hogy azok egyike a jobb, a másik baloldalt a nadrágszíjhoz volt hozzákötve,



I. a kötélnak a fa ágán levő részét, II. a nadrágszíjhoz erősített s a kezek lekötésére szolgáló két hurkot, III. az áll alatti zsebkendő rögzítésére használt zsinórt, IV. a lábak összekötözésére készített kettős hurkot mutatja.

szabad végeikből pedig futóhurok volt alkotva, amelyeknek hurka a kézcsuklókra volt reáhurkolva.

A halottvizsgálatot, amely magában is arra utalt, hogy mindazt, ami történt, az elhalt esinálta, természetesen ki kellett egészíteni a helyszíneléssel, amelyen magam is résztvettem. A holttest 4—5 m. magas tölgyfának kinyújtott karral könnyen elérhető, kb. karvastagságú első ágán esüngött. Kiderült, hogy a faágról lelógó kötél alatt ködarabok voltak felhalmozva s azok mellett a földön hevert egy bőrönd is, amely a későbbi megállapítások szerint az elhaltak volt a tulajdona. A körakáson állva, az elhalt a hurkot könnyen elérhette, illetőleg fejét abba behelyezhette. Az öngyilkosságot jól meg lehetett fejteni azzal a feltevessel, hogy az elhalt előbb a kötelet a fára erősítette és a körakást elkészítette, azután arra felállt, lábait összekötözte, fejét a hurokba beleillesztette és azután álló helyzetében szemeit bekötötte, a zsebkendőt állá alá kötözte, amikor mindez megvolt, kezeit az előre elkészített hurkokba



A baloldali kép: öngyilkos hátra kötözött kezekkel, a jobboldali kép: öngyilkos elől összekötözött kezekkel.

dugta és azután a körakásról leugrott vagy azt (esetleg a ráfektetett bőröndöt) maga alól kirúgta.

A külsérelmi nyomok hiánya, az aprólékos, sokszoros összekötözés, a csomózások helye az elhalt kezeügyébe eső helyeken, a kezeknek különös módon való rögzítése, a gallér eltávolítása stb. együttesen mind az illető kezének munkájára utaltak. Az öngyilkosság mellett szólott az is, hogy az elhalt bőröndjét magával vitte s az öngyilkosság mellett bizonyítottak azok az adatok is, amelyeket a rendőrség az elhalt lakásadójának és ismerőseinek kihallgatásánál szerzett.

A kezek és lábak összekötözésének nyilván az volt a rendeltetése, hogy az öngyilkosság sikerülését biztosítsák, lehetlenné téve, hogy az illető az életveszedelemből magát megmenthesse. Hogy az elhalt szemeit miért kötözte be, hogy milyen gondolatmenet vezette arra, hogy összegyűrt zsebkendőt kössön állá alá — nem ismervén lelki életét — meg nem határozható. Tény azonban az, hogy az aprólékos összekötözésnek, amelyet a jelen esetben találtunk, gyilkosság esetében semmi indoka sem lenne, viszont öngyilkosok kifürkészhetetlen és kiszámíthatatlan gondolatvilága annak mások előtt rejtve maradó célját megtalálja.

Ez az esetünk is megerősíti a törvényszéki

orvostannak azt a tapasztalatát, hogy minél értetlenebb valamely eszköz és eljárás, annál inkább szól öngyilkosság mellett.

Hasonló kötözésekkel komplikált módjai az akasztás útján végrehajtott öngyilkosságnak ismételt előfordultak. Megtörtént, hogy egy fogoly cellájának vasrácsos ablakán guggoló helyzetben, elől összekötött kezekkel akasztotta fel magát. Egy másik fogoly hátrakötött kezekkel lett öngyilkos. A németek leírják egy férfi öngyilkosságát, aki úgy akasztotta fel magát, hogy lábait a kötélnak egyik végével előbb összekötözte, majd átdobta a kötelet a nyitott ablak keresztfáján s miután a hurkot a kötél másik végén elkészítette, azt nyakába illesztette s kirúgva maga alól a széket, hinta módjára maradt lógva a keresztfán. Ismerünk öngyilkos akasztottakat, akik zsebkendővel fedték be az arcukat vagy másokat, akik valamilyen tárggyal tömték be a szájukat. Az egykori kincses Kolozsvár román kézben levő egyeteméről nemrég a maga nemében egyedülálló esetet közöltek. Egy fiatal asztalossegéd ruhaszárító kötéllal úgy akasztotta fel magát, hogy a kötélnak a hurokból kiinduló hosszabbik szárát az inge alatt a heréihez vezette, azokat előbb külön-külön, majd együttesen körülesavarta s miután a kötelet az inge alól a nyaka mellett kihúzta, vassúlllyal el látott végét a szoba gerendáján átlógatta. Ezek mellé az esetek mellé sorakozik méltó társként az általam ismertett eset is, amely nemcsak az öngyilkosok külön ténykedésére szolgáltat példát, hanem arra is, hogy a helyszínének és halottvizsgálatnak tárgyilagos adatai miképpen járulhatnak hozzá az igazság kiderítéséhez.

## A negyedszázados Zeppelin.

Irta: UDVARY JENŐ ny. főhadnagy.

Fehér tengerészsapkás, ősz öreg úr mosolyog felém az előttem fekvő német album címlapjáról. A kép az elhunyt Zeppelin Ferdinánd grófot ábrázolja, az album pedig az általa tervezett „merveztípusú” léghajók negyedszázados múltját és a friedrichshafeni Zeppelin-művek legújabb produkumát, a „Z. R. III.”-at ismerteti.

E soroknak nem az a célja, hogy erről az értékes és minden tekintetben tanulságos könyvről száraz, szakszerű ismertetést közöljön, hanem hogy a benne összefoglalt és egyéb forrásokból összegyűjtött adatok alapján egy futó pillantást vessen a zeppelinek múltjára, kimagaslóbb eredményeire, a vele összefüggő katonai és gazdasági kérdésekre, az első zeppelin szárnyra bocsájtásának huszonötödik évfordulója alkalmából és a múltak reflektorával egy fénysugarat vetítsen a jövőbe, azokra a vonatkozásokra, amelyek bekövetkezését az elért eredmények valószínűvé teszik.

Ha összehasonlítjuk Németország és Franciaország légierőinek a világháborút megelőző előkészületeit, feltűnően kidomborodik az a jelenség, hogy amíg Franciaország légihaderejének súlypontját legfőképpen a levegőnél nehezebb légi járó művekre — a repülőgépekre — helyezte, addig Németország a repülés mellett a léghajózást is



hathatósan fejlesztette még akkor is, amidőn az aviatika már levetette gyermekecipőit és életrevalóságát bizonyította. Ez a két különböző törekvés később, a háború folyamán is megnyilvánult: a franciák, illetve az antant az *aviatika* terén továbbra is megtartotta vezetőszeropét, míg a zepelinek többé-kevésbé szintén beváltották a hozzájuk fűzött reménységeket — elsősorban pedig „a tengeréken uralkodó, megtámadhatatlan” Anglia fővárosának és lakosságának megfélemlítését, a szigetország hadianyagtelepeinek, gyárainak, kaszárnyaainak és kikötőinek bombázását.

A hadüzenet után a német hadvezetőségnek rendelkezésére álló kilenc zeppelin haladéktalanul útnak indult Lüttich, majd Manonville, Antwerpen, Ostende, Calais és az orosz városok bombázására. Mivel a léghajók aránylag alacsonyan repültek és nagy célpontot szolgáltatottak, már a háború első hónapjában négyet lőttek le közülük. Ennek következtében a hadvezetőség a nappali bombázást megszüntette és a hiányokat még 1914 folyamán kilenc újabb zeppelinnel pótolta. 1915-ben a puhatestű léghajók mellett 26 újabb zeppelin látott napvilágot, melyek közül a nagyobb teherbírásúak megkezdik Páris és London, majd egész Kelet-Anglia bombázását. A tengerészet szolgálatában a bombázáson kívül a hajóforgalom és az aknamezők felderítésére, valamint a hajórajok biztosítására is eredményesen alkalmazzák őket. A skagerraki tengeri ütközetben 10 léghajó vett részt, ahol a felderítés egyetlen bevált eszköze volt. 1916-ban Verdun bombázásánál is fontos szerepet játszanak, elősegítik a szerbiai és a romániai hadműveletek sikerét, azonkívül tovább bombázzák Angliát és Oroszországot. Az egyre fokozódó légvédelem azonban a léghajókban súlyos károkat okoz — egyedül London bombázásánál nyolc zeppelin pusztult el — úgy, hogy a hadsereg 1917-ben elrendelte léghajóinak leszerelését és csupán a tengerészet szolgálatában állott zeppelinek folytatták tovább támadásaikat egészen a háború végéig.

Anglia ellen a háború folyamán 51 léghajótámadást intéztek. A támadások eredménye 556 halott, továbbá közel 1400 sebesült. Ezenkívül a kikötőépületeknek, a hidaknak egész sora repült a levegőbe. Egy ízben egy löpörgyárat is felrobbantottak, minek következtében Anglia keleti partjáról a löszergyáratát áttelepítették Nyugat-Skóciába.

A háború alatt a haditengerészetnél és a hadseregnél összesen 98 zeppelin volt szolgálatban. Ezek közül az ellenség 49-et lőtt le s 35 szenvedett hajótörést. A személyi veszteség kb. 450 halottat és 150 hadifoglyot tett ki.

A zeppelinek legszebb háborús teljesítménye Lehmann kapitány 101 órás felderítő útja volt az Ostsee fölött, továbbá az L-59 96 órás repülése a bulgáriai Jamboliból Kelet-Afrikába és vissza. Az L-59 a Kelet-Afrikában harcoló német hadseregnak akart egészségügyi felszerelést, gyógyszeret és kötözőszert vinni. Két és fél nap múlva már a Nilus-menti Chartum fölött szelte a felhőket. Eközben azonban Nauenből szikratáviratot kapott a következő szöveggel:

„Visszatérni, mert Kelet-Afrikát elfoglalták! Tehát anélkül, hogy leszállhattak volna, vissza

kellett fordulniok észak felé. 7300 km.-es út után minden baj nélkül érkeztek vissza Bulgáriába.

A háború után a németeknek valamennyi használható állapotban lévő léghajójukat ki kellett szolgáltatni az antant-hatalmaknak a pontos tervrajzokkal együtt. Hetet át is adtak nekik, amelyek közül Franciaország, Anglia és Olaszország 2—2-t, Japán pedig egyet kapott. A többit a német legénység az átadás előtt megsemmisítette. Ezek fejében Amerikának hadikárpótlást kellett volna fizetnie. Az Egyesült Államok kormánya azonban a németekkel kiegyezett oly módon, hogy Németország kötelezte magát arra, hogy a pénzbeli kárpótlás helyett egy 70.000 köbméteres zeppelint épít a legmodernebb tervek szerint. A békeszerződés azonban a Németország területén építhető léghajók maximális köbtartalmát 30.000 köbméterben állapította meg, de az amerikai kormány közbelépésére a szövetséges hatalmak eme korlátozástól ez esetben eltekintettek.

Két esztendő munka után a múlt nyáron készült el az óriási zeppelin, amely százhuszonhatodik a napvilágot látott zeppelinek sorában. Mielőtt az Óceánon keresztül tervezett hosszú útjára indították volna, néhány próbarepülést végeztek vele a környező államokba és a nagyobb német városok fölött.

Miután a próbarepülések sikerrel jártak, október 12-én reggel fél hétkor a Z. R. III. útnak indult új hazája felé. A léghajót dr. Eckener kapitány, a friedrichshafeni művek műszaki igazgatója — Zeppelin gróf régi munkatársa — vezette 30 főből álló kipróbált legénység élén. Előbb Svájc, majd Franciaország fölött haladtak keresztül. A léghajó kormányosának elbeszélése szerint Franciaországban a falvakban s a városokban egy teremtettséket sem láttak. Mindenki behúzódtott a házakba s csak mikor már jó messzire jártak, akkor sereglettek ki az utcára a kíváncsi emberek. A franciáknak ez a furesza magatartása országosan szervezett tüntetés volt Németország ellen.

A léghajó mindvégig simán tette meg az utat. Az Azorok körül ugyan viharba került, de ez a léghajóra csak annyi hatással volt, hogy útját kissé észak felé irányította. Ily módon ugyanis kedvezőbb légáramlatba került s ez lehetővé tette, hogy egy hosszú útszakaszon keresztül, mintegy 180 km.-es sebességgel folytassa útját Új-Skócia partjai felé.

Az Egyesült Államokban óriási érdeklődéssel várták a zeppelin megérkezését, amely minden más eseményt, még az elnökválasztási küzdelmet is háttérbe szorított. Amerikában hosszú idő óta nem volt olyan izgalom, mint ezekben a napokban. A leszállás helyére, Lake Hurst-be, annyi idegen érkezett, hogy sok ezer embernek csak a szabad ég alatt jutott éjjeli szállás. Newyorkból nagyobb rendőresapatot küldtek Lake Hurst-be és katonaságot vezényeltek ki, mert attól tartottak, hogy a nagy tömeg esetleg keresztülgázol majd egymáson a léghajó leszállásakor. A Z. R. III. érkezésének idejére a dehányzást egész Lake Hurst területén megtiltották, hogy ily módon a tűzveszélynek minden lehetőségét elkerüljék. A léghajó érkezésének hírére az Amerikában időző wellsi hereeg is Lake Hurst-be utazott.

Newyorkban éjszaka a város fölött nagy fényplakátok vetítették a kifeszített vászakra a Z. R. III.-ról érkező jelentéseket és a tőzsdén, a kávéházakban, az utcákon, valamint a fogadási irodákban ezerszámra kötöttek fogadásokat arra, hogy megérkezik-e a zeppelin és milyen órában.

Nem akarok részletesebben belemélyedni Eckenerek diadalútjába, mert a leírásnak *valóságos regénnyé kellene kiszélesednie*. A fogadtatásnak csupán három momentumát óhajtom felemlíteni: *a legfontosabbat, a legérdekesebbet és a legmeghatóbbat*.

A *legfontosabb* momentum a közvélemény meghódításában nyilvánult meg, amely abban nyert legpregnansabb kifejezést, hogy *a német kölcsönt egy félóra alatt tízszeresen túljegyezték*.

A *legérdekesebb* és a legemlékezetesebb a newyorki fogadtatás volt. Mikor október 15-én a hajnali órákban a zeppelin megjelent a newyorki Szabadság-szobor fölött, *fűsikető hajótülkölés ébresztette fel álmaiból a főváros lakosságát*. A házakra német lobogókat tűztek és nemcsak az utcákat, hanem a háztetőket is ellepték az ujjongó emberek. Az elnök később kihallgatáson fogadta a 30 németet és *Newyork azóta díszpolgáruvá avatta őket*.

A fogadtatás *legmeghatóbb* része az a jelenet volt, midőn a zeppelinek szülővárosának, Friedrichshafennek hét Amerikába szakadt kisleánya hamisítatlan hazai dialektussal elmondott beszéd kíséretében átadta a léghajó parancsnokának az Amerikában élő friedrichshafeni németek virágait...

A „Z. R. III.” Friedrichshafenből a lakehurst-i repülőtérig 8000 km.-t tett meg 80 és fél óra — azaz 3 és egyharmad nap alatt. Teljesítménye kétségtelenül új rekord és világszenzáció volt, de korántsem akkora, amilyennek a sajtóból visszatükröződött. Az L—59 keletafrikai útja 96 óráig tartott és 7300 km.-t tett ki, távolságban tehát megközelítette, időtartamban pedig éppen úgy felülmúlta a „Z. R. III.” teljesítményét, mint Lehmann kapitány 101 órás felderítő útja az Ostsee fölött. Ami az Atlanti Óceán átrepülését illeti, ez sem az első eset, mert az Angliában épült „R—34” jelzésű zeppelin-utánszat már 1919-ben sikeresen megtette az utat Európa legnyugatibb szigetétől Amerikának legkiugróbb félszigetéig és vissza úgyannyira, hogy az amerikaiak e sikeren felbuzdulva nyomban meg is rendeltek egy nagyobb típusú léghajót Angliában, hogy azzal próbajáratokat indítsanak Európa és Amerika között. A megrendelt második zeppelin-utánszat — az „R—38” — elkészült ugyan Angliában, de nem volt sok köszönet benne. Egy gyors kanyarodónál, mikor az amerikai tisztek is rajta voltak, *derékban kettéropant*, magával rántván a megsemmisülésbe az angol legénységet, az amerikai átvétel bizottsággal együtt.

Hasonló szerencsétlenség érte a francia kezekre került zeppelint is, amely a francia keresztségben a „Dixmude” elnevezést nyerte, midőn másfél esztendővel ezelőtt a Földközi-tenger fölött viharba jutva a helytelen vezetés következtében tönkrement.

A „Z. R. III.” bravúros útja, ha nem is volt a legelső ilyenmű teljesítmény, ez semmit sem von le értékéből, csupán alkalmat ad annak dokumen-

tálására, hogy a németek egy tervszerűen előkészített propagandával mily ügyesen felélesztették az egész világ úgyszólván minden társadalmi rétegének az új zeppelin iránt való érdeklődését és azon keresztül reáirányították a világ figyelmét a leláncolt Németországra, amely a versaillesi halálos ítélet súlya alatt is megtartotta alkotóképességét és újabb bizonyosságot tett a német építő és szervező erőről, melyre nemcsak a saját nemzetének, hanem az egész világnak szüksége van.

A technika világának különböző tereumain — a rádió, az aviatika, a kémia stb. terén — az utóbbi hét esztendő folyamán jelentékeny haladás történt. A léghajózás terén azonban egy lépést sem haladt előre a tudomány ezen idő alatt, jóllehet a fejlődésre itt is tágas tér kínálkozott volna. Ennek oka elsősorban abban keresendő, hogy a léghajó-technika tekintetében Németország jóformán megközelíthetetlen magasságokban áll a többi nemzet fölött, a német kéz megkötése tehát — amit az antant a békeszerződés értelmében kiméretlen erőszakkal hajtott végre — egyúttal a világ léghajós technikájának fejlődését kötötte gúzsba.

A háború óta eltelt hét esztendő folyamán a repülőgépjáratok útján üzemben tartott légiforgalom impozáns méreteket öltött nemcsak Európában, hanem a többi világ részben is. Mintegy 50.000 kilométert tesz ki az üzemben lévő légiforgalmi vonalak hossza. (Körülbelül hatszor annyi, mint Csonka-Magyarország egész vasúti hálózata.) Mialatt a repülőforgalom ily nagyarányú fejlettségi fokra emelkedett szerte a világon, a kereskedelmi léghajózást annyira elhanyagolták, hogy egyetlen léghajóút sem létesült sehhol sem, mert a németek tétlenségre voltak kárhóztatva, míg más nemzet léghajósainál a megfelelő szakértelem hiányzott.

Pedig a nemzetközi légiközlekedés lebonyolításánál a léghajó bizonyos esetekben épp oly nélkülözhetetlen közlekedési eszköznek bizonyult, mint a repülőgép. A nagy távolságoknak egyhuzamban történő áthidalására a léghajó sokkal alkalmasabb, mint a repülőgép. Az óceánok áthidalása repülőgéppel ma még rendkívül kockázatos feladat, míg léghajóval — amint a „Z. R. III.” útja bebizonyította — nem tartozik a legsúlyosabb problémák közé. A repülőgépnek nagyobb ugyan a sebessége,\* a léghajónak viszont a teherbírása több. A léghajó nagyobb teherbírása lehetővé teszi, hogy több benzint és olajat vigyen magával s így egyhuzamban nagyobb távolságot tehessen meg, mint a repülőgép.

Amerikában komolyan foglalkoznak egy érdekes tervvel, amely szerint rendszeres zeppelinekkel kombinált repülőjáratok futnának körül az egész Föld kerekén a következő útvonalon: Newyork—San-Francisco—Wladivosztok—Moszkva—Berlin—London—Newyork. A tenger felett léghajók, a szárazföld felett pedig repülőgépek közlekednének. A Földet körülvevő légivonalnak egy része már most is üzemben van, még pedig Amerikában az Atlanti- és a Csendes-Oceán partjait összekötő Newyork—san-franciscói vonal, továbbá Európában a Moszkva—Berlin—londoni vonal. Ezeket

\* A repülőgéppel eddig elért maximális sebesség óránként 448 km. A kereskedelmi repülőgépek átlagos forgalmi sebessége óránként 150—180 km. A léghajók átlagos sebessége 100—110 km. óránként.

a járatokat kellene — a terv értelmében — a még hiányzó viszonylatokon kiegészíteni. Az eddigi számítások szerint az egész földközi út mindössze tíz napot venne igénybe.

Újabban az Északi Sarknak zeppelinrel való megközelítéséről is sok szó esett — különösen Amundsen sikertelen kimenetelű repülőexpedíciója óta. A szakkörök véleménye szerint ez a vállalkozás jóval kisebb nehézségekbe ütközne, mint az Atlanti-Oceán átrepülése. Németországban a terv megvalósításával már is komolyan foglalkoznak — a mozgalomhoz Nansen, a kiváló sarkkutató és dr. Eckener, a „Z. R. III.“ kapitánya is csatlakozott — és az expedícióhoz szükséges négy millió márkára Németországban nemzeti gyűjtést indítottak. A terv keresztülvitelét valószínűleg nem fogja befolyásolni dr. Eckener azon kijelentése, hogy Amundsennel nem hajlandó együttműködni a háború alatt tanúsított németellenes magatartása miatt. Amundsen egyébként — a legújabb hírek szerint — egy olasz félmerev típusú léghajóval akarja legközelebb az Északi Sarkot megközelíteni.

A háború befejezése óta az Egyesült-Államokban nyilvánult meg a legnagyobb érdeklődés a zeppelinek iránt. Németországtól megvásárolták a zeppelinek építésére vonatkozó legújabb szabadalmakat és megkezdték egy nagy zeppelin-gyár felépítését. Első zeppelinjük terveit 1919-ben készítette el *Weyerbacher* mérnök. A terv csak később került kivitelre. Két évvel ezelőtt hagyta el Philadelphiában a Naval Aircraft Factory hangárját az amerikai büszkesége, az Új Világ első zeppelinje, a „Z. R. I.“ (Zeppelin Rigid = merev zeppelin). Ezt a léghajót később „Shenandoah“ — magyarul „Csillagok Leánya“ névre keresztelték.

A „Shenandoah“ méretei körülbelül öt százalékkal voltak kisebbek, mint a Z. R. III. A léghajó 74.360 fontot nyomott, míg az emelőereje 103.000 fontot tett ki. Mintegy 4500 kilométert lehetett vele megtenni egyhuzamban. Hat darab 300 lóerős Packard-motorja óránként 100—110 km.-es sebességgel hajtotta. Motorjainak üzemanyaga benzin- és alkohol-keverékből állott. Alumínium-vázból készült gáztartó szerkezete húsz cellára oszlott. A léghajó előállításának költsége másfélmillió dollárra — mintegy száz milliárd papírkoronára — rúgott. A légióriásnak Lake Hurstben építettek méltó lakhelyet két millió dolláron. Ez a léghajóesernak olyan impozáns méretekké készült, hogy bele lehetne tolni egy darabban az egész washingtoni pályaudvart. Itt lakozik egyébként a „Z. R. III.“ is.

A „Shenandoah“-t hidrogén helyett *héliummal* töltötték, amely utóbbi gáz éghetetlen s így a léghajónak a hidrogénnel szemben nagyobb biztonságot ígért. Az első próbautak kifogástalanul teljesítették a hozzája fűzött reményeket. Az első felszállásoknál leginkább német léghajós-tisztek vezették a léghajót és a fényes sikereken felbuzdulva tervbe vették, hogy észak-sarki expedícióra indulnak vele. Az amerikaiak ugyanis a sarkvidéken nagy kiterjedésű széntelepeket szimatoltak s emiatt mindenáron anektálni szerették volna az Északi Sark környékén elterülő szárazföldet.\* A sors azonban

beesztelt az elszánt yankeek tervébe: másfél esztendővel ezelőtt ugyanis a vihar egy őrizetlen pillanatban letépte árbocáról a léghajót és magával ragadta. A gáztartályok orra leszakadt, de a gáz csak az első rekeszekből távozott el, úgy hogy a hajón lévő *német* léghajóskapitánynak sikerült a Shenandoah-t minden baj nélkül a földre kormánoznia.

A léghajót később kijavították és azóta számos briliáns repülést végeztek vele Amerikában. Többek között kelet-nyugati irányban átrepültek vele az Atlanti-Oceántól a Csendes-Oceánig. Az észak-sarki repülőútra azonban egyelőre nem gondoltak. Mikor Amundsen eltűnt, szóba került ugyan, hogy a Shenandoah-t útnak indítják az expedíció felkutatására, de mielőtt erre sor kerülhetett volna (az amerikai kormány nem árult el valami nagy hajlandóságot ebben az irányban), Amundsen életjelt adott magáról.

Rövid idővel ezelőtt a világsajtóban ismét megjelent az amerikai légióriás neve. Ezúttal azonban siker helyett szomorú és végzetes katasztrófával kapcsolatosan.

A megrendítő katasztrófa — amint az eddig rendelkezésre álló adatokból kivehető — a következőképpen történt:

A Shenandoah-t propaganda céljából öt napos gyakorlatra küldték Lake Hurstból Virginián, Ohión és Cansason át Detroitba, majd Michiganbe, hogy onnan ismét visszatérjen kiindulási helyére. A léghajó parancsnokának, az amerikai Landsdowne-nek kifogása volt a terv keresztülvitele ellen ebben az időszakban, mert tapasztalatai szerint Ohio államban ilyenkor nagyerejű orkánok szoktak dühöngeni. A tengerészeti minisztérium ennek ellenére szorgalmazta a parancs végrehajtását — bár itt a jelentések egymásnak ellentmondanak — és a léghajó 42 főnyi személyzettel útnak indult kijelölt útjára.

Szeptember 2-án délután öt órakor emelkedett a levegőbe a zeppelin, de alig haladt néhány száz mérföldet, az éj folyamán Cumberland táján viharba került. Az orkán az ezer méter magasságban haladó léghajót függélyes irányban a föld felé szorította és egyensúlyi helyzetéből kimozdította. A parancsnok nagymennyiségű ballaszt lebocsájtását rendelte el, hogy a léghajót nehéz helyzetéből kivezesse. A zeppelin 3000 m. magasságra emelkedett fel a ballaszt-kibocsájtás hatására néhány perc alatt, de ebben a pillanatban egy erős szélroham két darabra tépte. A léghajó orra leszakadt és a rajta lévő személyzettel a mélybe zuhant. A hátsó rész — ahol a személyzet nem is vette észre a hajóorr leválását — egy darabig még tovább úszott a levegőben és aránylag elég lassan földet ért. Előbb azonban állítólag az is ketté vált.

(Folytatjuk.)

Mentül magasabban állunk, annál nagyobb kört látunk magunk körül s mennél nagyobb kört látunk magunk körül, annál kisebbnek érezzük önmagunkat s így minden fáradságunk, mellyel a mindennapiság színvonalán fellebbre emelkedni törekszünk, csak oda vezet, hogy szerényebbekké váljunk.

Éötvös.

\* Az Amundsen-expedíció az Északi Sark és Alaska között feltételezett nagykiterjedésű szárazföldnek nem akadt a nyomára, úgy, hogy jelentései arra engednek következtetni, hogy a sarkvidéken mindent tenger borít.

## Portyázás.

Painlevé francia miniszterelnök a Népszövetség ülésén kijelentette, hogy Franciaországnak senmi más szándéka nincsen, mint Európa békéjének biztosítása. Nem hisszük, hogy egyetlen ember is akadt volna, aki ezt kétségbevonta volna. Mi sem vonjuk kétségbe. Most már, hogy a „legyőzötteket“ kényük-kedvük szerint kirabolták, lefegyverezték, országaikat egymás között felosztották, a hadisarcot kirótták és biztosították, most már igazán nincs többé értelme a háborúnak. Most már szent legyen a béke, a temetők örök békessége, amely a jóllakott „győzők“ és az osztozkodáshoz „társultak“ nyugodt emésztését biztosítja. Az a néhány millió entente-katona igazán szóra sem érdemes — azért nem beszélt róla Painlevé úr sem — de már például az a „legyőzött“, aki gázmaszkot merészel felvenni, amikor fojtógázzal bombázzák, az ellensége a világ békéjének. Aki elrablott vagyonát visszaköveteli, aki nem verejtékez ki nekik elég hadisarcot, aki nem akar hetedizigleni iradékaival együtt örök időkre a „békeszerződések“ zsarnokainak engedelmes rabszolgája lenni, az is a világ békéjét, illetve a francia miniszterelnök úr békéjét veszélyezteti. Már pedig ezt Franciaország nem tűri. Mert lám, például a druzok békéjének biztosítása végett is egyetlen napon 2100 kilogramm bombát dobtak rájuk a francia repülők és pontosan a miniszterelnök békét fuvalázó beszédének napja óta százezer főnyi francia és spanyol hadsereg ágyúzza, puskázza és bombázza a druzokat. Hogy békeség legyen. Mert úgy látszik, hogy a franciák tisztelik ugyan a Népszövetséget, de a béke biztosítására ezt a druzoknál alkalmazott módszert mégis célravezetőbbnek tartják. Tökéletesen igazat adunk nekik. Mi is azt valljuk: a világ igazi békéje, tehát a miénk is, nemcsak a franciáké, szintén így fog valahogy megszületni. Jó ritéz druzok kellenek majd ahhoz is, nem Népszövetség!

\*

Azaz, hogy mégsem egészen így áll a dolog, mert ententefelfogás szerint például a garancia-szerződések is hathatós biztosítékai a „győzők“ békéjének. Csak ügyelni kell, hogy azok a „legyőzötteket“ mindenre, a „győzőket“ ellenben semmire se kötelezzék. Úgy, ahogy azt a románok elképzelik. Nekünk köteleznünk kellene magunkat, hogy Romániát sohasem fogjuk megtámadni s ezzel szemben Románia is köteleznék magát, hogy — ne lessék nevetni — ha bajba kerül, nem fog minket megtámadni. Egyébként marad minden úgy, ahogy van, sőt ráadásul még azt is garantáljuk, hogy a „békeszerződés“ revíziójának még a gondolatát is vissza fogjuk utasítani. Csak úgy ingyen, mélységes hálából és jóbarátságból. Ez már csak igazán fényes ajánlat és ami a fő, feltétlenül megbízható, ahogy már 1916-ban meggyőződhattünk róla. Azt az egyet azonban sehogysem tudjuk megérteni, hogy a ritéz románok kitől is félnek tulajdonképpen. Tőlünk? Hiszen minket az entente teljesen lefegyverezett, ők meg annyi katonát tarthatnak, amennyit akarnak. Vagy talán attól félnek, hogy kétszáz ezer románra harmincöt ezer magyar katona is túlságosan sok? Mert ha

csak erről van szó, ezt szívesen garantáljuk nekik, akár írásban is.

\*

A nagy infláció kellős közepében, mikor a magyar pénz értéke napról-napra katasztrófálisan zuhan, egy nem éppen konstruktív vicclap megengedte magának a tréfát, hogy egy magyar bankjegy humoros rajzú és szövegű imitációjára, a szokásos hamisítási tilalom helyére azt írta, hogy: „Az államjegyek utánzása nem fizetődik“. A tréfa izléstelen volt, mert az ország reménytelennek látszó, kétségbeesett helyzetét gúnyolta ki, de a valóságban — sajnos — mégis úgy állott a helyzet, hogy igazán nem volt érdemes pénzt hamisítani, mert mire a hamisítványok elkészültek volna, kevesebbet értek volna, mint amibe kerültek. Ha a dolgot ebből a szempontból nézzük, akkor szinte gazdasági konszolidációnk egyik tünetének tekinthetjük az első pénzhamisítók felbukkanását. Igaz, hogy egyelőre még csak a milliósoknál tartanak és hogy még messze vagyunk az upesti hatások boldog korszakától, de hát az igyekezet meg van és ez a fő. A többi aztán magától jön. Már tudniillik, a feayház, ami egyébként az üzleti rezsihez is tartozik. Azt hisszük azonban, hogy senki sem fog elfogultsággal vádolni, ha megállapítjuk, hogy az első fecskék csodálatosképpen mind ugyanazon fajhoz, illetve, pardon: felekezethez tartoznak, amely annak idején megállapította, hogy: „Az államjegyek utánzása nem fizetődik“. Azt hitték, hogy most már ki fog fizetődni. Pedig csalódtak. Tessék csak megkérdezni őket ott a debreceni ügyészség fogházában: „Nu, hát érdemes volt?“

\*

Nagyszakácsiban, a „látomások“ immár szomorú nevezetességű színhelyén eldőrdült egy csendőrfegyver: halott és sebesült maradt a nyomában. Nem feladatunk vizsgálgatni, hogy vajjon a törvény és az utasítás engedélyével került-e le a csendőr válláról a halál szerszáma, az „ultima ratio rerum“ vagy sem, ezt majd eldöntik az illetékes fórumok. Mi sajnáljuk a kioltott életet, amelyet talán éppen az illetők személyes ártatlansága is tragikussá tesz, de meghajlunk az élők törvényének parancsa előtt, amely a közrendet még ilyen nagy áldozatok árán is fenntartani rendeli. Ha a fegyverhasználat jogos volt, ám feleljenek érte azok, akik a tömeget ellenszegülésre biztalták. És minden fegyverhasználatért felelős mindenki, aki azt hirdeti, hogy a csendőrnek nem szabad fegyvert használnia; felelős a sajtónak az a része, amely ebben az esetben is — a sajnálatos és véres valóság dacára — következetesen „riasztó lövés“-t emlegetett, ami pedig a tapasztalat szerint a legveszélyesebb, mert ellenszegülésre ingerel s ezért utána kivétel nélkül mindig súlyosabb fegyverhasználat szokott következni. Éppen az emberélet kötelező kimélése érdekében van a csendőrnek a fegyverrel való minden komolytalan ijesztgetés megtiltva. A csendőr fegyvere nem játék, azzal nem szabad játszania a csendőrnek — de másnak sem. Különösen, ha tömegről van szó. Mert ha a tömeg vérszemet kap, annak rendszerint ártatlannak is megadják az árát. A vérszemet kapott tömeg pedig egyforma, akár rabolni megy, akár imádkozni.

Figgelő.

## A bűnügyi nyomozás történetéből.

Irta: ZSOLDOS BENÓ,

budapesti kir. büntetőtörvényszéki bíró.

E lapok mindig tanulságos hasábjain már nagyon sokszor esett szó — különböző megvilágításban — a bűnügyi nyomozások céljáról, feladatairól és napjainkig kifejlődött módszereiről. Bizonyára volt szó nem egyszer a nyomozati rendszerek fejlődési fokozatairól s a ma oly példás intézmény kialakulásának történeti előzményeiről is. E lapok olvasóit azonban — erős a meggyőződéseim — kétségtelenül érdekelni fogja az, ha e helyen időnként, feltétlenül megbízható forrásadatok alapulvételével, foglalkozni fogok azzal a kérdéssel, hogy az egyes művelt államok rendőrségi szervezetében miként nyomoztak a múltban s minő eredményeket tudtak elérni — többé-kevésbé helyes kutatási elveik alapján és útmutatása mellett — a legkülönbözőbb rendészeti, közigazgatási és igazságszolgáltatási szervezetek.

E munkánkban leghathatósabb segítségünkre szolgál egy éles szemű megfigyelőnek, Arthur Griffiths őrnagynak, az angol börtönök főfelügyelőjének kiváló szorgalommal egybeállított nagy munkája („Mysteries of Police and Crime“), amely alapvető munka ide vonatkozó jellegzetesebb adatainak és még néhány más angol munka feljegyzéseinek felhasználásával szolgálatot vélek tehetni a „Csendőrségi Lapok“ megértő olvasóinak. És valamelyes mértékben mindazoknak, kik a bűnügyi nyomozások történetének tanulmányozásához hasznos adatokat gyűjtenek. Meglehet, ez adatok egy némelyike nem lesz egészen ismeretlen előttük, de — hitem szerint — mégis szolgálatot fogok teljesíteni, hozzájárulva a megvilágítani kívánt egyes fejlődési fokozatok képének teljességéhez.

A bűnügyi nyomozás történetében szinte korszakot nyitó mozzanat volt az, mikor a tudományos vizsgálódás egyik legszámottevőbb eszköze, a mikroszkóp és ezzel rokonműszerek diadalmasan bevonultak a büntető igazságszolgáltatás nagy céljainak szolgálatába. Akkoriban történt egy mindenfelé nagy izgatottságot keltő san-franciscói bűnperben, hogy a nyomozó közegeknek végtelenül sok gondot okozott az igazán rejtélyes gyilkosság valódi elkövetőjének a nyomára akadni. Gyanúsított volt elég, de az eredmény: semmi! Rengeteg időt és energiát pazaroltak már el a hiábavaló puhatolózással. Az eset az volt, hogy San-Francisco-ban agyonszúrva találtak egy fiatal leányt, nem volt semmi más bűnjel, mint lósőrényből való néhány szőrszál, melyet az áldozat ruháján találtak.

A detektívtestület valamelyik okosabb tagjának véletlenül eszébe jutott, hogy a titokzatos szőrszálakat össze kellene hasonlítani az egyik legjobban gyanúsított, de bizonyítékok hiányában már szabadon bocsátott egyén lovának a sőrényszálaival. Ez így is történt s a corpus delikti-szőrszálakat mikroszkópikus vizsgálat alá vették és a legpontosabban megmérték egy érzékeny mikrométerrel. A vizsgálat fényesen sikerült és meglepő volt, mert a kérdéses lőtulajdonos nem volt más, mint egy általánosan ismert férfi: *Durant*, egyik vasárnapi iskola vezetője. Semmi kétség nem volt: a szőrszálak teljesen azonosak voltak.

A bűnügyi főtárgyaláson a vádlott kocsisa azt a fontos tanuvallomást tette, hogy a gyilkosság elkövetésének idején *Durant* tényleg egyedül kocsi-kázott el hazulról s ő maga hajtotta a lovat. A nyomozást teljesítőket feltevése valóra vált: a vádlott később mindent beismert s a bíróság a bűnösséget meg is állapította.

Hogy a nyomozás sikerre vezetése érdekében látszólag mily jelentéktelen külső körülményekre is tanácsos kiterjeszteni a nyomozó éber figyelmét: mutatja egy eset, melyről a közelmúltban az angol könyvpiacra megjelent egyik jeles *fogorvosi* munka tesz említést. Az eset ideje és szereplőinek neve nincs megörökítve, de jellegzetessége miatt meg kell emlékeznem erről a bűnesetről.

A kérdéses bűneset tárgya: — egy ismeretlen útonálló — sötét estén — megtámadott egy embert a néptelen vidéken. Ez minden erejéből védekezett a támadás ellen, a heves küzdelem erőfeszítései közben fogaival alaposan beleharapott a támadója balkarjába, — ugyanekkor pedig a segítségére kelő kis kutyája a gonosztevő lábikráján hagyott érzékeny nyomokat. A támadó utóljára is, látva, hogy nem boldogul, elinált, de emlékül elvitte az utas értékes aranyóráját.

Feljelentés folytán a rendőrség erélyes nyomozást indított, de egy darabig eredménytelenül. Körülbelül két hét múlva egy csavargó-külsejű embert tartóztattak le, aki természetesen mindent tagadott. Balkarján azonban egy sebhely volt, amely tüzetesebb megsejmlélésre fogak nyomait tüntette fel. A megtámadott ember kívánságára megnézték a fogoly lábikráját is, amelyen — összehasonlítás után — pontosan ott voltak láthatók a kis kutya fogainak a nyomai. A törvényszék ezek után — bár a vádlott tovább is konokul tagadott — szigorú büntetést szabott ki reá.

Ugyancsak a fogak nyomai vezették sikerre a nyomozást egy szentpétervári szenzációs bűnesetben is. Egy közismert dúsgazdag bankárt egy reggel meggyilkolva találták a hálószobájában. A gyilkos kilétére nem volt semmi nyom, — a detektívek azonban a szoba padlóján egy szivarszipkát találtak, melyről senki sem tudta, hogy a bankáré volt-e vagy más valakié? A szopóka végén — nyilván a tartósabb használatból — fogak bemélyedései voltak láthatók. De a halott fogai egyáltalán nem feleltek meg ezeknek a bemélyedéseknek. Erre aztán elővették a bankár egész személyzetét. Most már tisztán a fogak vizsgálatára fektették a fősúlyt a nyomozásnál. Ime, kiderült aztán, hogy a bankár kedvelt szakácsának első fogai a legpontosabban beillenek a szivarszipókán látható fognyomokba. A felfedezés mindenkire nézve meglepő volt, mert épen a szakács volt az, akire a legtávolabbról sem gyanakodtak. Ez eleintén tagadott, később azonban, miután a most már helyes irányba terelődött nyomozás és szigorú vizsgálat más egyéb terhelő adatokat is derített ki vele szemben, — töredelmesen beismerte a gyilkosság elkövetését.

Ez a két eset — bevezetésképpen — csak egy kis „jelző“-féle akar lenni további feljegyzés-címhez. Legközelebb Franciaország bűnügyi nyomozásának múltjára fogok egy-két adattal rávilágítani.

# KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK

## Az olasz csendőrség.

SZABÓ JENŐ százados fordítása.

(Folytatás.)

### Az elkövetett bűncselekmények nyomozása.

97. A bűncselekmények elkövetését vagy folytatását a csendőröknek minden rendelkezésre álló eszközökkel meg kell akadályozni.

98. A bűncselekmény esetleges nyomait, különösen akkor, ha megsemmisülés veszélye fenyegeti, s ha erre szükség van, szakértőkkel kell biztosítani.

A bíróság megérkezéséig, — ha nincs veszély a késedelemben, — a csendőrség tevékenysége a bűncselekmény nyomainak megőrzésére és a bűnjelek biztosítására szorítkozik.

Elfogást a csendőrök csak abban az esetben eszközölnek, ha a tettenért oly bűncselekményt követett el, amely három havi vagy annál nagyobb szabadságvesztés büntetést von maga után.

Ha olyan bűncselekményről van szó, amelynél a tettenkapás alkalmával nem lehet azonnal megállapítani a törvény által meghatározott büntetés mérvét, bár az elfogást — a bűnvádi perrendtartás értelmében, mely szerint mindenki elfogandó, aki bűncselekmény elkövetésén tetten kaptatik — végrehajtják, kötelesek azonban az illetőt további eljárás végett a hatóságnak azonnal átadni.

Ilyen esetekben azonban a tettenkapás fogalmának meghatározásánál nagy körültekintést kell tanúsítani s csak akkor így eljárni, ha a fennmaradt nyomok még láthatók, vagy ha a bűnjelek a helyszínen vannak.

Nem esnek a fenti eljárás alá:

a) A munkakerülők, csavargók, koldusok, a rendőri felügyelet alatt állók, a személy- és vagyonbiztonság, nemkülönben a nyilvános, vallás ellen elkövetett bűncselekmények miatt már büntetett előéletű egyének, akik bármikor elfoghatók, ha bűncselekmények gyanúja terheli őket.

b) Más gyanús egyének (Bűnvádi perrendtartás 206. §. első része) akkor is elfogadható, ha annak a bűncselekménynek a büntetése, amelynek elkövetésénél tettenérték, három hónapnál kevesebb, de hat napnál több.

Tizennégy évesnél fiatalabb egyéneket nem szabad elfogni, ha a bűncselekmények elkövetésénél helyes ítélőképességgel bírtak; ha azonban súlyos természetű bűncselekményt követtek el vagy pedig szülőkénél vagy környezetükben romlásnak vannak kitéve, további intézkedések végett az illetékes hatóságnak kell átadni.

Ha súlyos bűncselekményt követtek el és kellő ítélőképességgel bírtak, el kell őket fogni.

Hasonló eljárás alá esnek a 24 évnél fiatalabb sikeknémák is.

99. A bűncselekmények nyomozását — elvben — az őrsparancsnok személyesen végzi, azonban a 321. pont szerint kisebb súlyú bűncselekmények nyomozására alárendelt altisztjeit is felhasználhatja.

100. Tettenkapás esetében és ha a késedelem veszéllyel jár, a csendőr altisztek a bűnvádi perrendtartás intézkedéseinek szem előtt tartása mellett a tettes vagy a többi gyanúsított lakását átkutathatják.

*Órizkedjél a gúny és elmésség kétélű fegyverével érzékenyen sérteni másokat; a biztató kacagás, mely elmésségedet kíséri, hamar elhangzik, de az érzékenyen sértett kebelben visszamarad a keserűség és hiúságod pillanatnyi diadalát másnak fájdalommal s elvesztett szeretete árán vásároltad meg.*

Deák.

A közscsendőrök nincsenek ezzel a joggal ruházva s ha házkutatást kellene foganatosítani és altiszt nem áll rendelkezésre, akkor a közbiztonsági szervektől kell egy hivatalnokot kérni vagy pedig a községi előjáróságot igénybe venni, mert ellenkező esetben házakba, műhelyekbe, gyárakba és a hozzátartozó vagy körülkerített udvarokba bemenni nem szabad.

Kivételt képez a tettenkapás esete vagy ha nyomon üldözéstről vagy segélykiáltásról van szó és a késedelem közvetlen veszéllyel jár; ezekben az esetekben a közscsendőr is bemehet a magánlakásokba a tettes elfogása, a menekülő üldözése vagy a veszélyben levő megmentése céljából.

Tettenkapás esetében sem szabad üldözni, ha valaki diplomaták házában keres menedéket vagy pedig idegen hajóra menekül; ilyen esetekben a belügy, illetve a külügyminiszterium tájékoztatása végett a közvetlen előjáró parancsnokságnak kell jelentést tenni.

Házkutatást csak nappal lehet tartani és pedig október 1-étől március 31-ig reggel 7-től d. u. 5-ig, április 1-től szeptember 30-ig reggel 5-től este 8-ig.

102. Tényleges állománybeli elfogott csendőregyént közvetlen előjáró parancsnokságának kell átadni, ha az a közelben van.

Ha azonban a közvetlen parancsnokság az elfogatási helytől messze van, akkor annak a katonai körletparancsnokságnak kell átadni, amelynek területén az elfogás eszközöltetett.

Más testülethez tartozó (pénzügyőrség, börtönőrök, stb.) egyéneket mindig a közvetlen előjáróknak kell átadni, bárhol is állomásoznak azok.

Tényleges szolgálatban álló katonai egyénekről, ha azok hivatalból üldözendő bűncselekményt követtek el, akár vont az maga után elfogást, akár nem, az illetékes őrsparancsnok jelentést szerkeszt, amely azonban csak tájékoztató és nem feljelentés jellegű bírhat; a jelentés egy-egy példányát saját közvetlen előjáró parancsnokságának, az illető csapattestének parancsnokához, — elfogás esetében — annak a parancsnokságnak, amelynek átadatott s végül az illetékes bíróságok is meg kell küldeni.

103. Ha a bíróság a bűncselekmény helyszínére kiszáll, a csendőrök — igazságügyi tisztviselő jellege megszűnik — s tevékenységük a bíróság felhívásának foganatosítására szorítkozik.

105. Magánindítványos bűncselekményeknél követelni kell, hogy a sértett írásban adja elő panaszát, azon figyelmeztetéssel, hogy ellenkező esetben nem lehet ügyében eljárni.

### Az elfogató parancsok végrehajtása.

112. Az elfogató parancsok rendszerint megfelelő megkereséssel a csendőrparancsnokságokhoz küldetnek. Azonban, ha ténylegesen szolgáló katonai egyénekről van szó, ezeket a parancsokat a hadbírószék tagjai vagy a polgári bíróságok az illetékes csapattest vagy körletparancsnokságnak küldik meg; ha véletlenségből ilyen elfogató parancs a csendőrparancsnokságokhoz érkeznék, akkor ezt azonnal az illetékes csapattest vagy körletparancsnokságnak kell megküldeni.

Ugyanezt az eljárást kell követni, ha a királyi pénzügyőrség vagy börtönőrök ellen érkeznék ily parancs, kivéve, ha a késedelem veszély származnék, amely esetben az elfogató parancsot azonnal végre kell hajtani.

Ha a városi rendőrség kötelékébe tartozó egyének ellen érkezik elfogató parancs a csendőrséghez, akkor azt azonnal vissza kell juttatni a kibocsátó hatósághoz, azon megkereséssel, hogy forduljon közvetlenül az illetékes parancsnoksághoz vagy közbiztonsági szervhez. Kivételt csak az az eset képez, ha a közvetlen megszökés lehetősége forog fenn, amely esetben az előírások szerint kell eljárni.

Ha az őrsparancsnok arról értesül, hogy az az egyén, aki ellen elfogató parancs lett kiadva, más őrs körletében tartózkodik, akkor az elfogató parancs

másolatát köteles az illető őrsparancsnokságnak azonnal megküldeni.

114. Az elfogások eszközlése végett a csendőrök nappal a lakásokba is behatolhatnak.

Éjjel azonban csak az elfogató parancsot kibocsájtott hatóság írásbeli rendelkezésére hatolhatnak be a lakásokba s ekkor is a közbiztonsági szervek egy hivatalnokának vagy a községi előljárási tagjának vagy helyettesének jelen kell lennie.

Ha ezek a feltételek hiányoznak, úgy a csendőrség csak a lakás őrzésére szorítkozik s megteszi a kellő intézkedéseket, hogy az elfogandó egyén szökését megakadályozza.

Nem tekintendők azonban lakásoknak a vendéglők, kávéházak, színházak és más nyilvános helyiségek, ahol a csendőrök az elfogások foganatosítása végett bármikor is megjelenhetnek. Ilyen helyeken is vigyázni kell azonban arra, hogy az ott tartózkodó egyének felesleges zaklatásnak ne legyenek kitéve.

115. Elvül tekintendő, hogy az elfogató parancsot nem kell végrehajtani (kivéve, ha a nyomok megsemmisítésétől, megszökéstől kell tartani vagy olyan egyénekről van szó, akiket súlyos bűncselekmény gyanuja terhel vagy ilyenért lettek elítélve), ha az illetők a tömeg között tartózkodnak és az ellen-szegülésre kilátás van.

116. Ha egy elfogandó egyén elfogása nem sikerül, erről 15 napon belül az elfogató parancsot kibocsájtott hatóságnak jelentést kell tenni. Ezt a jelentést a községi előljárással láttamoztatni kell.

118. Ha valamely elfogandó egyén temp'omba menekül, az elfogást itt is eszközölni kell. Tekintettel kell lenni azonban a helyiség rendeltetésére s vigyázni kell, hogy a szertartás meg ne zavar-tassék. Az eljárásról a papot azonnal értesíteni kell.

119. Ha az elfogandó egyén beteg, akkor gondoskodni kell a megfelelő őrizetről s a bíróságnak azonnal jelentést kell tenni. A további őrzésről aztán a bíróság gondoskodik.

120. A közvetlen hadnagyságok, valamint az első és másodosztályú szakaszparancsnokságok parancsnokai azoknak az elfogató parancsoknak a másolatát, amelyek olyan egyénekre vonatkoznak, akik egy évnél nagyobb szabadságvesztés büntetéssel sújtattak s amelyekben a nyomozás három hónapon belül eredményre nem vezetett, a belügyminiszternek terjesztik elő, ugyancsak ide terjesztik elő azon elfogató parancsok másolatát is, amelyek olyan egyénekre vonatkoznak, akik állambiztonság elleni büntetlél, rablással, zsarolással, gyújtogatással, gyilkossággal, szökéssel, hatóság elleni erőszak bün-



A balassagyarmati kiállítás megnyitása szeptember 6-án. A reál-gimnázium udvarán felkértek a kormányzó urat a kiállítás megtekintésére. Az emelvényen balról jobbra Szcitovszky Béla, a képviselőház elnöke, Bud János pénzügyminiszter, dr. Sztranyavszky Sándor főispán, Magasházy László szárnysegéd, a kormányzó úr, mögötte Bartha Richárd, a kabinetiroda főnöke, Vass József helyettes miniszterelnök. Fabinyi Lili fényképe.

tettével, pénzhamisítással, büntetésekre való szövetkezéssel, súlyos testi sértés büntetével vannak terhelve s végül mindazokat, amelyeknek az elfogandó egyének jegyzékébe való bevezetését a bíróság külön is kérte.

Az elfogandó egyének jegyzéke az elfogandó egyének nyilvántartására szolgál. Ezeket a belügyminiszter 15 naponként adja ki a légióparancsnokságoknak, melyek aztán minden alárendelt őrsparancsnokságnak kiadják. Az őrsparancsnokok átnézik a jegyzéket s meggyőződnek arról, hogy nincs-e benne oly körözött egyén, aki területükön tartózkodik, vagy pedig, akinek a körözése be lett szüntetve. A jegyzékek együtt tartandók és évvégével lesznek irattározva.

Az őrsparancsnokok, valahányszor elfogást eszközölnék, győződjenek meg arról, hogy az elfogott egyének nem szerepelnek-e a nyilvántartásban s erről és minden más változásról a tisztai előljárási tagyének azonnal jelentést, hogy azok a belügyminisztert a nyilvántartás helyesbítése végett azonnal tájékoztathassák.

Az őrs. szakasz és hadnagyság parancsnokságok az elfogandó egyéneket abc. sorrendben nyilvántartják.

A katonaszökevények és állítási kötelezettségüknek eleget nem tett egyének elfogása.

122. A katonaszökevények vagy állítási kötelezettségüknek eleget nem tett egyénekekkel szemben való fellépésnél a személyazonosság megállapítására különös tekintettel kell lenni s ki kell terjeszkedni arra is, hogy az illető nincs-e felmentve, hogy felesleges elfogások kikerülhetők legyenek.

Sohasem szabad a súlyos betegeket vagy azokat elfogni, akik szemmel láthatólag oly hibában szenvednek, hogy katonai szolgálatra alkalmatlanok. Ilyen esetekben a csendőrök csak egyszerű megállapításokra szorítkozzanak s jelentésüket az őrsparancsnoknak tegyék meg, akinek aztán kötelessége az elfogást elrendelő hatóságot azonnal értesítenie.

123. A királyi hadsereg kötelékébe tartozó katonaszökevényeket, ha személyazonosságukhoz kétség nem fér, annak a katonai ügyésznek kell átadni, akinek illetékességi területén az elfogás történt. Ha azonban az elfogató parancsban meg van az átadási hely jelölve, akkor az illetőt oda kell elővezetni.



A balassagyarmati kiállítás megnyitása szeptember 6-án. Nagylóci és ludányi leányok felvonulása a kormányzó úr előtt a balassagyarmati reál-gimnázium udvarán. Fabinyi Lili fényképe.

126. Ha a királyi pénzügyőrség valamely tagja fogatik el egyszerű szökés miatt és más büncselekmény nem terheli, az őrs fogdájában lesz elhelyezve, egyidejűleg azonban a további intézkedések megtétele végett előljáró parancsnokságát is értesíteni kell.

Ha azonban minősített szökésről van szó, akkor annak a katonai ügyésznek kell átadni, ahol az elfogás történt s egyidejűleg azt a pénzügyi hatóságot is értesíteni kell, amely az elfogató parancsot kibocsátotta.

127. Külföldi katonaszökevényeket, miután a katonai hatóság már kikérdezte, a közbiztonsági szervek hatóságának kell átadni.

133. Minden hadnagyság, szakasz- és őrsparancsnokság betürosos névjegyzékben nyilvántartja saját körletének katonaszökevényeit s azon egyéneket, akik állításkötelezettségüknek nem tettek eleget.

#### *Tartósan szabadságolt katonai egyének ellenőrzése.*

134. A királyi csendőrök ellenőrizni tartoznak, hogy a tartósan szabadságolt katonai egyének a szabadságos levelükben megjelölt útiránytól el ne térjenek s a kijelölt helyre idejében megérkezzenek. Azokkal szemben, akik öt napon belül szabadságolási helyükre meg nem érkeznek, úgy kell bánni, mint a katonaszökevényekkel s el kell őket fogni.

Örködni tartoznak továbbá afölött is, hogy a fegyvergyakorlatra való behívásnak eleget tegyenek s tartózkodási helyüknek változtatását az illetékes községi előjáróságnak idejében bejelentsek, továbbá, hogy az előírásos engedély nélkül külföldre ne távozzanak.

Ellenőrizni tartoznak továbbá a szabadságolt csendőr egyéneket is és kötelességük azokat, akik valamely büncselekményt követtek el, vagy pedig magatartásuk miatt nem alkalmasak arra, hogy a testületben továbbra is szolgálhassanak a közvetlen parancsnokságuknak bejelenteni, amely jelentést szolgálati úton a légióparancsnoksághoz kell előterjeszteni.

135. Az őrsparancsnoknak és alárendeltjeinek ismerniök kell az őrskerületükben lakó szabadságolt tiszteket s ha azok elhalnak, ezt a körülményt a halotti bizonyítvány csatolása mellett szolgálati úton a katonai körletparancsnokságnak be kell jelenteniök.

Meggyőződni tartoznak továbbá időnkint a rendőri felügyelet alá helyezett katonai egyének magatartásáról s ha azok lakhelyet változtattak volna, vagy pedig elhaltak volna, azt a parancsnokságot, amely a felügyeletet elrendelte, értesíteni kötelesek és pedig azon a szolgálati úton keresztül, amelyen a rendelet annak idején az őrsre érkezett.

A határszéli vasúti állomások székhelyén vagy ennek közelében lévő tiszti- vagy őrsparancsnokságoknak kötelessége a külföldről érkező tartósan szabadságolt katonai egyének részére, akik katonai szolgálati helyükre az utazást vasúton folytatják, az utazási igazolványokat kiállítani.

Az ilyen utazási igazolványok a katonák kérésére azon okmányok alapján lesznek kiállítva, amelyeket az illető az elindulási hely királyi konzulátusától megával hozott.

#### *A szabadságos katonák ellenőrzése.*

138. A rendes vagy rendkívüli szabadságon lévő katonai egyének, ha családi költözködésből kifolyólag szabadságolási helyüket változtatni kénytelenek, akkor az új tartózkodási helyükön szintén az őrsparancsnokságnál jelentkeznek. Az őrsparancsnokság az utazási igazolványt láttamczsa és a szabadságolt katonai egyén illetékes parancsnokságának jelentést tesz, hogy az, ha új utazási igazolvány kiállítására volna szükség, kellő időben gondoskodhassék.

140. A szabadságos katonáknak a csendőrök felszólítására a szabadságolási igazolványt mindig fel kell mutatniok. A csendőrparancsnokoknak jogukban áll a szabadságos katonákat csapattestükhöz bevonultatni, ha azok előnytelen magaviseletet tanúsítanak, vagy az előírásokat nem tartják be, súlyos esetben elfogással is lehetnek, de kötelességük az előljáró parancsnokságot

az eljárásról azonnal értesíteni s az elfogást megindokolni.

Szabadságmeghosszabbítást a csendőrség útján kell kérni, a csendőrség a tényeket a kérvényen igazolja.

Ha a kérvény nem nyer idejében elintézését, a csendőrparancsnokságoknak jogukban áll 10 napi szabadságmeghosszabbítást engedélyezni.

Ha a szabadságon lévő katonai egyén megbetegedik s rendes időre nem képes bevonulni, a csendőrségen a szabadság letelte előtt jelentkezni köteles, ahol orvossal leendő megvizsgálattásáról gondoskodnak.

Ha betegsége olyan súlyos, hogy a csendőrségnél megielesni képtelen, akkor a csendőrség útján köteles előljáró parancsnokságának orvosi bizonyítványt előterjeszteni, amelyet minden 15 napban meg kell újítani.

145. Ha a szabadságolt katoná a részére átadott utazási költséget elkölte és útját folytatni nem tudja, a csendőrség kötelessége őt elfogni és az illetékes csapattestéhez való kísérés végett a legközelebbi katonai hatóságnak átadni.

Ha azonban megállapítást nyert, hogy az utiköltséget önhibáján kívül vesztette el, akkor az illető parancsnoksághoz való bevonulásra szükséges pénzüsséget a csendőrség bocsátja rendelkezésre. Ilyen esetben akkor is be kell az illetőt vonultatni, ha szabadsága még nem járt le; kivételt csak az üdülési szabadság képez. Az összeg megtérítését az illető csapattestétől kell közvetlenül kérni.

#### *A menetelő katonák ellenőrzése.*

147. A csendőrség kötelessége a menetelő katonákat vagy katonai osztagokat is ellenőrizni s ha szükségesnek látszik, az utazási okmányokat is elkérhetik, de csak abban az esetben, ha az ellenőrzendő egyén vagy az osztagnak a parancsnoka rangban fiatalabb, mint az eljáró csendőr.

Az ellenszegülőket el kell fogni és a legközelebbi katonai hatóságnak át kell adni.

Örködni kötelesek továbbá afelett is, hogy a katonák kincstári felszerelési cikket stb. el ne adjanak. Ha valamely katonai egyén ily cselekmény elkövetésén érik tetten és az eladott vagy eltulajdonított dolgok értéke a 10 lírát meghaladja, azonnal elfogandó és az illetékes parancsnokságnak átadandó. Ellenkező esetben elég csak jelentést tenni.

149. Ha az őrskörletben csapatok vonulnak keresztül, a csendőrség kötelessége vigyázni arra, hogy egyesek le ne maradjanak és zavart elő ne idézzenek. A lemaradottak a csapattestükhöz való visszakísérés végett elfogandók.

Az átvonuló katonai csapatok parancsnokának felhívására az őrsparancsnokoknak át kell venniök azokat a katonai egyéneket, akik büncselekményt vagy súlyos mulasztást követtek el. A további eljárást a felhívó parancsnokság szabályozza.

150. A ragályos betegségben szenvedő állatokat vagy amelyek tovább menni képtelenek, szintén az őrsparancsnokság veszi át s megőrzésükről s a melléjük adott ápolók ellenőrzéséről gondoskodik.

A ragályos betegségben szenvedő állatokat az őrsök istállóiban elhelyezni szigoruan tilos.

(Folytatjuk.)

*Két erő tart felül a sokaságon: az ítélet és az akarat ereje. E kettő nélkül ismereteid csak eltanult ismeretek, tetteid csak alárendelt tettek lehetnek; azonban mind a kettőnek válhatlanul kell egybefüzetnie. Mert ítélet erős akarat nélkül lelket szenvedő állapotából, miben körülmény s t'rsaság fogva tartják, ki nem emelheti; erős akarat pedig ítélet nélkül átalkodottá s vakmerővé tesz s hibásan választott célok után törekszik.*

*Kölcsey.*





illető a szakaszvezetőt kérte, hogy adja oda puskáját, hogy azzal kihúzza a vedret. Oláh szakaszvezető ezt megtagadta s az embert elküldte a partról, mire az eltávozott. Hogy az ismeretlen tényleg Horvát volt-e, arra nézve a szakaszvezető felvilágosítást adni nem tudott és megjegyezte, hogy a koromsötétben csak annyit látott, hogy termete hasonlított egy Fülöp nevű nagybajesi legényére.

Oláh szakaszvezető ezen jelentését gyanusnak találtam s ezért a nyomozást már oly irányban vezettem, hogy az állítólagos Horvátot előkeríthessem. Ezért a faluban található összes Horvát nevéket és az említett Fülöp Bélát is a község házára hívtam és a szakaszvezetővel szembesítettem, aki egyikben sem ismerte fel az éjszakai vízfordót. A kikérdezettek — alibi igazolása mellett — tagadták, hogy bármelyikük is vízért ment volna a kérdéses időben és a felesége sem volt beteg egyiknek sem, amiről személyesen is meggyőződtem.

A nyomozás tehát holtpontra jutott. Időközben megérkezett elszakított területről a meggyilkolt leánya, aki arról értesített, hogy szüleinek bátsó szobájából egy 20 literes libazsíros bődön is eltűnt.

Igy az éjszakai vízfordó ellen újabb gyanu merült fel, hogy annál tényleg vízesveder volt-e, vagy az eltűnt zsirosbődön? Erre nézve a vámőrszakaszvezetőt újból kikérdeztem, ki a feltett kérdésekre jelentette, hogy az illető tényleg nem a tülénél fogva vitte a vedret, mint ahogy azt szokás, hanem a hóna alatt, hogy azonban az vízesveder volt-e, vagy zsirosbődön, nem tudja, mert a holdvilágtalan koromsötétség miatt tisztán nem láthatta. Ezek alapján arra a meggyőződésre jutottam, hogy a tettes csakis az lehetett, aki a kérdéses időben a Dunaparton járt, ennél fogva minden igyekezetemet arra irányítottam, hogy ezt az embert előkerítsem.

Miután minden nyomravezető adat nélkül voltam, a bizalmi embereimnél kérdezősködtem, hogy nem a faluban levő közártalmuak közül követte-e el valaki a gyilkosságot. Így jutott tudomásomra, hogy egy ott lakó Magyar Kálmán nevű kőműves nem szokott dolgozni, 5 gyermeke van, nagy nyomorban élnek, az ember évekkal ezelőtt kisebb lopásért büntetve volt s az erőszakos és durva természete miatt mindenki fél tőle.

Ekkor Kaesó Albert és Szalai Sámuel csendőrök-ből állott járőrt a kishíró kíséretében Magyar lakására küldtem s a község házához hívtam, házat pedig a járőrrel felügyelet alatt tartottam.

A község házában Magyar Kálmánt a vámőrszakaszvezetővel szembesítettem, de ez Magyarban az éjjeli vízfordót nem ismerte fel, sőt határozottan állította és ismételtel kijelentette, hogy ez nem a keresett ember, mert hisz ő Magyar már régebbi idő óta ismeri, így azt már a dunai találkozásakor is felismerte volna. Ezenkívül Magyar alibit is elfogadhatóan igazolt.

Ismét úgy látszott, hogy ezen egyetlen nyomot is el kellett ejtenem, amit esupán azért nem tettem, mert Magyar a község házában való előállításakor szokatlanul izgatottan viselkedett. Keresnem kellett tehát az okot a gyanu további fenntartására és erősbbítésére, hogy a házkutatás megtartására az előírt feltételek meglegyenek. Ezért jóindulatot mutattam neki, hogy az magát — amint mondotta is — teljesen tisztázhassa. Felszólítottam, hogy zsebeit ürítse ki. Ezen felszólításomnak Magyar a legnagyobb készséggel eleget tett. Így került elő a kabátja belső zsebéből 58 drb. 10 koronás, 5 drb. 20 koronás és 5 drb. 50 koronás bankjegy. Ez feltűnő volt, mert akkor annyi apró pénz csak üzletekben volt található, másrészt pedig azért, mert előzőleg a feltett kérdésekre tanuk előtt ismételtel kijelentette, hogy sem a lakásán, sem máshol egy koronányi pénze nincs.

A pénz holszerzésére vonatkozólag kérdőre vontam, mikor is azt felelte, hogy 3—4 héttel ezelőtt Győrben lakó sógorától, Sipos István hajógépészről kapott 75.000 koronát s ez a pénz abból maradt. Ennek megállapítására a győri őrsöt távbeszélőn azonnal utasítottam.

A házkutatás önálló megtartásához megkivánt feltételek most már rendelkezésemre állottak s ezért a járőrrel Magyar lakására mentem és a házkutatást megkezdtem. A kutatást Valuch Lipót 2. oszt. tñts. és a csendőrök végezték, magam pedig Magyar és fele-

ségét tartottam szemmel s azok arejátékán pereről-perere tapasztaltam, hogy a teljes eredmény már nem lehet messze. A két óra hosszat tartó házkutatás folyamán a lakószobában a járőr a szekrényben a szoknyák között egy vászonzacskóban felakasztva 2.29 kg kristály- és kockacukrot talált, ugyanesak a szekrényben egy lőporos bádogdobozban 23 dgr. szemes pörkölt kávé, melyre nézve Magyar előadta, hogy azokat szintén sógorától kapta.

Ezekután elérkezettnek láttam az időt arra, hogy Magyar őrizetbe vegyem. Vele a község házára mentem s a győri őrsöt távbeszélőn utasítottam annak a megállapítására, hogy Magyar a kávé tényleg sógorától kapta-e?

Egyidejűleg intézkedtem, hogy Magyar lakása egy járőr által állandó felügyelet alatt tartassék és hogy a Durát azon a helyen, ahol az állítólagos Horvát a gyilkosság éjszakáján megfordult, halászok kutassák át. Ezen kutatás ugyan közvetlen eredményre nem vezetett, de a keresésnek híre ment s így ennek volt tulajdonítható, hogy 9-én reggel egyik bizalmi emberem arról értesített, hogy Nagybajcs községtől kb. 4 km.-nyire a Dunában egy kőrákásba megakadva, egy libazsírt tartalmazó bődönt találtak. A bődönben a meggyilkoltak leánya szülei tulajdonát ismerte fel.

A bődönt Magyarnek is megmutattam, de ő tagadta, hogy azt valaha látta volna.

Midőn másnap reggel a győri őrs telefonon jelentette, hogy Magyar sógorától sem pénzt, sem cukrot vagy kávé t nem kapott, semmi kétség sem maradt fenn többé arra nézve, hogy a tettes csakis Magyar Kálmán lehet, akinek azonosnak kell lennie azzal az egyénnel, ki éjjel a Dunán vízért járt s akkor nem vízesedény, hanem a zsirosbődön volt nála, melyet szándékosan ejtett bele a Dunába s ha véletlenül a vámőr magáról megfeledkezik s a fegyvert neki átadja, bizonyára azt is lelőtte volna.

Ezért a még hiányzó bűnjelek és egyéb bizonyítékok előkerítése végett most már Magyar padlásán, udvarán és háza tájékán, sőt a szomszédos területeken is a legalaposabb kutatást tartottam, minek eredménye az lett, hogy a legelrejtettebb helyeken 9 drb. szappant, 1 doboz pólkávé, egy fekete rongyba csavarva 10 orsó cérnát, a padlást elrekesztő deszkafalban egy deszka alá beszegezve egy üres pénztárcát, a kémény mellett nád közé dugva, egy rongyba göngyölve pedig 393.000 koronát találtam. A kutatást zseb-villanylámpa fénye mellett fogatosítottam, mert a náddal fedett padlás oly sötét volt, hogy világítás nélkül a kutatás nem lett volna fogatosítható.

Ezek után Magyarnek elfogását jelentettem ki. A bűnjelek előkerítése után Magyar felesége rövid tagadás után beismerte, hogy a gyilkosságot férje követte el, de őt arról — azzal, hogy ha elárulja, megöli — csak utólag értesítette.

Miután a boncolás adatai szerint a gyilkosság nagyobbfajta zsebkéssel követett el, Magyarét megkérdeztem, hogy nem hiányzik-e férjének a zsebkése vagy egy más kés. Nemleges válasz után megemlítette, hogy egy körülbelül 35 cm. hosszúságú kőműves talvészó, ami azelőtt a szekrény alatt szokott állni, a gyilkosság óta hiányzik. Ennek a vészónek az előkerítése végett a házat és udvart ismét átkutattam s a vészót a szomszéd nádfedelese ház ereszébe bedugva meg is találtam.

A község házában a talált bűnjeleket Magyarnek egyenként felmutattam, azonban mindent tagadott. De amikor lelkére beszéltem és figyelmeztettem, hogy tagadása úgysem használ, 10-én délután Magyar lelkileg teljesen megtört s beismerte, hogy a gyilkosságot ő követte el a fent említett vészóval, a részleteket éppen úgy adta elő, mint azt a helyszíni szemle meg-ejtésekor következtettem.

A további kihallgatás folyamán beismert még 5 kisebb baromfilopást és egy betöréses lopást, melyet ugyancsak Nagybajcsan követett el.

Nevezett március 11-én a bűnjelekkel együtt a győri kir. ügyészségnek átadtam, augusztus 12-én a győri kir. törvényszék halálra ítélte. Az ítéletet a kir. tábla is jóváhagyta. Kormányzó úr Ö Főméltósága azonban megkegyelmezett Magyarnek, aki most Vácot tölti életfogytiglani fegyházbüntetését.

## SPORT

Országos esendőrségi atletikai és céllövő verseny Szegeden. Az 1925. évi országos atletikai és céllövő versenyünk színhelye Szeged, időpontja pedig szeptember hó 7. és 8. volt. Az első versenynapot erősen behorították az őszi felhők és a kellemetlen hűvös, szinte hideg időben dideregve várták atlétáink, amíg versenyszámukra sor kerül. A verseny aznapi utolsó számát, a rúdugrást pedig már az eső mosta el másnapra. A második nap, Kisasszony napja, azonban annál kellemesebb és üdítőbb napfényvel árasztotta el a szép SzAK. pályát és a jó idő hűségesen kitartott egész napon át. A versenyzők kedvvel, elevenen adták bele erejüket és tudásukat a viaskodásba és különösen a futószámokban néhány gyönyörű küzdelemnek is szemtanui voltunk. A szegedi kerület színeit képviselő *Stift József g. főhadnagy* és *Borovszky Jenő hadnagy* külön említést is érdemelnek. Előbbi azért az önfeláldozásért, amellyel az egyik stafétában ráeső távot igazán és láthatólag minden erejének, egész lelkének

nem egyszer csak igen kemény küzdelem árán. Az atletikát szerető s a versenyt figyelemmel kísérő nézők a küzdelmek komoly és izgalmas részletei mellett bizonyosan jóleső derüvel nézték a két *Marsó* küzdelmét a rúdugrás bajnokságáért. Végre egy testvérharc, amely nem áldatlan, hanem üdvös és jókedvre hangoló. Tavaly még az „öreg“, a százados vitte el a pálmát, az idén azonban már a fiatalabbik nagyobb rugalmassága előtt meg kellett hajolnia.

Ami a szegedi közönség érdeklődését illeti, kénytelenek vagyunk megállapítani, hogy az a minimálisnál is kevesebb volt. Sem a szép idő, sem pedig a katonazene hangjai nem bírták kicsalogatni a Tisza túlsó partjára amúgy sem szívesen átjáró szegedieket. Azt nem hinnők, hogy a minimális belépési díjak tartották távol az embereket a pályától, inkább az atlétika iránti érdeklődéshiány s a pálya eléggé távoleső voltának tulajdoníthatjuk ezt a feltűnő közömböséget. Mindenesetre több érdeklődést reméltünk egy akkora és oly fejlett metropolistól, mint amilyen Szeged, még akkor is, ha arra gondolunk, hogy atletikánk nivója országos viszonylatban természetesen még nem ígér és nem is nyújthat



Az Abaujszántó—Sátoraljaújhely közötti mérkőzés egy jelenete, közvetlen az abaujszántóiak első gólja előtt.

beleadásával futotta végig, az utóbbi fiatal tiszt pedig azért, mert ugyancsak az egyik stafétában óriási hátránnyal indulva, remek küzdelemmel helyezést biztosított kerületének. Nem csalódnunk, ha azt mondjuk, hogy kellő sportneveléssel kiváló atlétát lehetne belőle faragni. Feltűnően és kimagaslóan szép versenyt futott *Eradt György* próbaesendőr (Ecsi) az 5000 m. és az 1500 m.-es távokon, előbbivel 4 p. 46.4 mp., utóbbival pedig 17 p. 16 mp. alatt végezve. Starttól a célegyenesig erős, igen szép, nyugodt és hosszú, egyenletes tempóval vette a köröket, a finise pedig olyan erőt és lendületet árult el, amely még sok szép győzelem elérését igéri számára és nagyon is érdemessé teszi arra, hogy sporttisztjei sokat foglalkozzanak vele. A mérkőzésekről általában az a benyomásunk, hogy a legénységi atléták rohamosan fejlődnek és hamarosan komoly riválisai lesznek a tiszti atléták hegemoniájának. Erő és tehetség bőséges számban van s a kezdet nehézségeit immár tökéletesen leküzdöttük ahhoz, hogy ezek a tehetségek az érvényesülés útját kívánják, meg is találják és utat nyissanak a nyomukban haladó tömeg munkájának is.

Régi, erős küzdelmekben kipróbált és tudásuk tetőpontján álló egyes atlétáink természetesen még mindig magasan fölülte állanak atlétikánk általános nivójának és a maguk számaiban kérelhetetlenül le is tarolták a győzelmeiket, de

különösebb attrakciókat és látványosságokat. Az ilyen nagyarányú versenyek rendezésében pedig a tapasztaltak szerint még sok a tanulni valónk és éppen ezért kívánatos, hogy leszűrve a tanulságokat, az eljövendő versenyek rendezésénél felhasználjuk azokat. A sportkedvet és a sportcredményeket jó rendezéssel fokozni nagyon is lehet.

**Versenyeredmények:** 100 m. síkfutásban 1. Balogh esendőr (Pécs) 12 mp., 2. Plávenszky Ferenc főhadnagy (Budapest), 3. Molnár esendőr (Szeged); 400 m.-es síkfutásban: 1. Plávenszky Ferenc főhadnagy 54.6 mp., 2. Molnár esendőr (Szeged), 55.1 mp., 3. Peskó Mihály esendőr (Debrecen); 800 m. síkfutásban 1. Plávenszky Ferenc főhadnagy 2 p. 15 mp., 2. Dobos Miklós esendőr (Debrecen) 2 p. 16 mp., 3. Berke Károly esendőr (Szombathely); 1500 m. síkfutásban 1. Eradt György próbaesendőr (Ecsi) 4 p. 46.4 mp., 2. Pápai József próbaesendőr (Ecsi), 3. Bene István próbaesendőr (Ecsi); 5000 m. síkfutásban 1. Eradt György próbaesendőr (Ecsi) 17 p. 16 mp., 2. Pápai József próbaesendőr (Ecsi), 3. Szántó Zsigmond őrnagy (Székesfehérvár), 4. Csipak József próbaesendőr (Miskolc), 5. Gaál L. Sándor esendőr (Szeged); 110 m. gátfutásban 1. Plávenszky Ferenc főhadnagy, 2. Zsen-gellér József főhadnagy (Ecsi), 3. Borovszky Jenő hadnagy (Szeged); 100 m. törzstiszti síkfutásban 1. Rutkorszky Győző őrnagy (Miskolc); 100 m. síkfutásban 35 éven felüli főtisztek



2. Tiszti ötös csapatversenyek futószámaiban győztes kerületnek (Budapest 60 ponttal) vándordíj és 8 darab aranyozott érem a csapat tagjainak. 2-ik az Ecsi, 40 ponttal, 5 darab ezüstözött érem a csapat tagjainak. 3-ik a szegedi kerület 35 ponttal, 11 darab bronz érem a csapat tagjainak.

3. Tiszti ötös csapatversenyek dobó számaiban győztes kerületnek (Budapest 50 ponttal): vándordíj és 6 darab aranyozott érem a csapat tagjainak. 2-ik az Ecsi 45 ponttal, 7 darab ezüstözött érem a csapat tagjainak. 3-ik a szegedi kerület 40 ponttal, 6 darab bronz érem a csapat tagjainak.

4. Tiszti ötös csapatversenyek ugró számaiban győztes a budapesti kerület 60 ponttal. Vándordíj és 7 darab aranyozott érem a csapat tagjainak. 2-ik a debreceni kerület 35 ponttal, 10 darab ezüstözött érem a csapat tagjainak. 3-ik az Ecsi 25 ponttal, 6 darab bronz érem a csapat tagjainak.

5. A legtöbb egyéni pontot szerzett kerület, a budapesti kerület. Vándordíj 85 ponttal. 2-ik Szeged 27 ponttal, 3-ik Ecsi 26 ponttal.

6. A legtöbb legénységi egyéni pontot szerzett kerület, az Ecsi. Vándordíj 99 ponttal. 2-ik Szeged 34 ponttal, 3-ik Miskolc 25 ponttal.

7. Olimpiai stafétában győztes kerület a budapesti kerület. Vándordíj és 4 darab aranyozott érem, 2-ik a pécsi kerület, 4 darab ezüstözött érem, 3-ik Ecsi, 4 darab bronz érem.

8. Svéd stafétában győztes kerület a budapesti kerület. Vándordíj és 4 darab aranyozott érem. 2-ik Ecsi, 4 darab ezüstözött érem, 3-ik Szeged, 4 darab bronz érem.

A honvédség, folyamórség, rendőrség tagjai külön számokban indultak és külön tisztelet- és éremdíjazásban részesültek.

Lőverseny eredménye: karabéllyal: 1. Farbak József százados (Szombathely), 2. Liscsinszky Béla főhadnagy (Miskolc), 3. Kovács István tiszthelyettes (Debrecen), 4. Kosztko Ágoston őrnagy (Miskolc), 5. Fehérváry Béla zászlós (Miskolc), 6. Fetter Ferenc főhadnagy (Budapest), 7. Barecz Mihály tiszthelyettes (Miskolc), 8. Kadó Dénes főtörzsörmeister (Budapest), 9. Márton Mátyás tiszthelyettes (Debrecen), 10. Vágási István tiszthelyettes (Miskolc).

Pisztollyal: 1. Csűrös Gyula százados (Debrecen), 2. Marschall Kálmán százados (Ecsi), 3. Kosztko Ágoston őrnagy (Miskolc), 4. Kadó Dénes főtörzsörmeister (Budapest), 5. Liscsinszky Béla főhadnagy (Miskolc), 6. Kalmár János tiszthelyettes (Szeged), 7. Camerle Raymond százados (Szeged), 8. Szabó Imre csendőr (Szeged). Az első helyezettek bajnoki plakettet és aranyozott érmet, a többi helyezettek aranyozott, illetve ezüstözött és bronz érmet kaptak.

Plávenczky főhadnagy a 200 m. országos bajnoki gátfutásban. A folyó évi országos atletikai bajnoki verseny 200 m. gátfutó számában a B. B. T. E. színeiben indult Plávenczky Ferenc csendőr főhadnagy is és a bajnokságot 27.1 mp. alatt megnyerő Magyar Alajos (KAOE) mögött 27.3 mp. idővel második helyen végzett. Több önbizalommal könnyen övé lehetett volna a bajnokság.

Labdarúgás. A budapesti csendőrkerület területén elhelyezett csendőr alakulatok tisztikarából alakított football-csapat f. évi szeptember hó 21-én 10 órai kezdettel a budapesti Póstás-sportpályán mérkőzött a budapesti rendőrtisztviselők csapatával. Mindkét fél kitartóan küzdött a győzelemért, amit a rendőrség csapata szerzett meg 2:0 arányban. A mérkőzés a szó legteljesebb értelmében barátságos volt, zavaró momentum nem fordult elő a két félidő alatt. Sportszempontról a rendőrök nyújtottak többet, mert az egész csapat egységes, összejátszó erőkből állott s a csapat minden egyes tagján látszott, hogy a labdarúgás technikájával már régebben megismerkedett. A csendőr tiszti csapat egyes tagjai kezdő játékosok, egyesek azonban, különösen Zsengellér és Manning főhadnagyok kiválót nyújtottak. Ki kell emelnünk Arvay főhadnagy védését, aki a kapu előtt sok igen nehéz labdát tett ártalmatlanná. Jól helyezkedő, biztos kezű és nyugodt kapuvédő. Különböző csapatunk minden egyes tagja szívvel-lélekkel küzdött s ha az együttes trenirozásra mód lenne, jó csapat válhatnék belőle. A mérkőzés után a Metropol-étteremben barátságos vacsora volt.

A sátoraljaujhelyi és abaujszántói csendőr osztályok labdarúgó csapatai szeptember 20-án Sárospatakon barátságos mérkőzést játszottak. A mérkőzést, amelynek szépszáma közönsége volt, az abaujszántói csapat nyerte meg 2:1 arányban. A verseny anyagi eredménye a sátoraljaujhelyi osztály sport-alapját erősíti.

## HIREK

### A belügyminister látogatása a hévizi csendőr otthonban.

Dr. Rakovszky Iván belügyminister és neje f. évi szeptember hó 13-án a hévizi rendőr-otthon hivatalos átadása alkalmából megtekintették a hévizi m. kir. csendőr otthonot is. Kiséretükben voltak: Nádosy Imre országos főkapitány, dr. Kőszeghy Sándor h. államtitkár, Vay Kázmár miniszteri osztálytanácsos, Reischl Richárd nemzetgyűlési képviselő és Huszár Pál, a keszthelyi járás főszolgabírája. Az otthonba beutalt tisztek és családtagjaik élükön körpényesi Kontz Sándor ny. m. kir. altábornaggyal az otthon parkjában fogadták a vendégeket s ez alkalommal Aschenbrenner Mihály g. százados Emmike leánya a belügyminister nejeének néhány kedves szó kíséretében virágcsokrot nyújtott át. Ezután a vendégek megtekintették az otthon helyiségeit, majd a társaságot az otthon agilis és figyelmes gondnoka, Aschenbrenner Mihály g. százados a verandán terített asztalok mellett tizórai-val vendégelte meg.

Dicséretet. A m. kir. csendőrség felügyelője a következő rendeletet adta ki: „A Kormányzó Úr Ó Főméltósága az országos faluszövetség 100. kiállítását Cegléden augusztus hó 30-án személyesen nyitotta meg és ez alkalommal az Ecsi. tisztikarát a megyeházán fogadta. A díszszázadot — Fodor százados vezénylete alatt — és a díszőrséget az Ecsi. állította. Ó Főméltósága Ceglédről távozásakor sajnálatát fejezte ki, hogy nem tekinthette meg ezúttal az egész Ecsi-t a lakatnyában, a díszszázad szép megjelenéséről, mintaszerű alakj kiképzéséről és feszes, öntudatos magatartásáról dicséretesen nyilatkozott, megbízott azzal, hogy elismerését a csapatnak tudtul adjam és végül úgy vitéz Falka alezredest, mint Fodor századost megszólításával kitüntetni kegyeskedett. Büszkén teljesítem Kormányzó Úr meghagyását; ez volt tudtommal az első alkalom, hogy

## Csendőrségi szállító!

Sapkák Kardok

Kardbojtok

Khaki szövetek Szabókellékek

Egyenruhák és egyenruházati cikkek

legolcsóbban

a 36 év óta fennálló és a csendőrségnél elismert

**MÁRER** egyenruházati intézetében

Budapest, VIII., Baross-tér 6. szám

a keleti p.-udvar érkezési oldalán, a Baross-szoborral szemben.

Telefon: József 21-78.

Lapunkra való hivatkozásnál megrendelési költséget a cég visszatéríti.

Kérje kivonatos árjegyzéket.

Testületeknek nagyobb megrendelésnél % árengedmény.

**Levente és Bocskay sapkák!**

a csendőrség vezényelte a díszszázadot legfőbb hadurunk fogadására; egy újabb lépést tettünk előre azon az úton, amely a m. kir. csendőrséget arra a helyre juttatja, amely a francia és olasz csendőrséget már régen megilleti: bármely kivonulásnál az összes csapatok élére vagy jobbszárnyára. Amidőn Fodor százados déleleg, katonás fellépését nyilvánosan klemelem, köszönetet mondok a csendőrség nevében úgy neki, mint vitéz Falka alezredesnek — a katonai erények e mintaképének — hogy testületünket legfőbb hadurunk előtt ily méltóan képviselték, ránk dicsőséget hoztak.

*A budapesti I. sz. csendőrkerület parancsnoka Szabó József és Némethi János csendőrök* a múlt év április havában a Tisza és a Zagyva folyók áradása alkalmával az árvízveszély elhárítása céljából a gátépítéshez kirendelt több ezer polgári munkásnak 145 órán át megszakítás nélkül való felügyelete és a mentési munkára való szorítása, de különösen az április hó 10-én történt gátszakadás alkalmával keletkezett nagymérvű pánik megszüntetése körül tanúsított fáradhatatlan, igen határozott, igen erélyes fellépésükért és eredményes tevékenységükért, mely által az emberéletben és vagyonban nagy károk bekövetkezését akadályozták meg, *kerületi parancsnoksági dicsérő okirattal látta el.*

*A m. kir. budapesti honvéd fogház felügyelője* a soproni csendőr osztályparancsnokság állományába tartozó *Szedes György* 3. oszt. tiszthelyettes a budapesti honvéd fogháznál kulesári minőségben több mint egy éven át végzett fáradságos szolgálatiért és buzgó tevékenységéért nyilvánosan megdicsérte.

**Fegyverhasználat.** Révleányvár község leventéi szeptember 6-án táncmulatságot rendeztek. Verekedő természetéről híres a községben *Sohajda Gusztáv* ácslegény, akinek *Baróti László* községbeli legény az egyik haragosa. A mulatságon össztalálkozott két legény *Sohajda* kezdeményezéséből összeverekedett, ebbe beleavatkoztak természetesen a jóbarátok, rokonok s így hamarosan általános verekedés keletkezett. A verekedés hírének hallatára *Stempek Ferenc* és *Heresz Rudolf* csendőrök, akik járőr szolgálatban állottak, a helyszínére sietve felszólították a verekedőket, hogy a verekedést hagyják abba. A verekedők engedelmességek is a járőr felszólítására, *Sohajda* azonban ezt az engedelmességet csak színlelte, mert amikor *Heresz* csendőr közelébe jutott, egy gyors és váratlan oldalugrással két kézzel megragadta annak kész helyzetben tartott karabélyát és ki akarta azt csavarni a csendőr kezéből. *Stempek* csendőr felszólította *Sohajdát*, hogy engedje el járőrtársa karabélyát, de mert a felszólítás eredménytelen maradt, szuronyt használt ellene. A szuronydöfés *Sohajdát* szívében találta s azonnali halált okozott. A kivizsgálás folyamatban van.

**Baleset.** *Pelles József* herecegfalvai őrsbeli csendőr szeptember hó 18-án délelőtt Székesfehérvárt a footballpályán tartott tréning alkalmával egy magasan jött labda után ugorva elesészt és jobb lábának alszársontja, közvetlen a boka felett eltörött. A kezelő orvos szerint a sérülés súlyos. A székesfehérvári honvéd és közrendészeti kórházban ápolják szerencsétlenül járt bajtársunkat.

**Előléptek:** *Főtörzsörmesterré: a II. számú csendőrkerületben: Zsebők Károly; a III. számú csendőrkerületben: Kálmán Imre törzsörmesterek; törzsörmesterré: az I. számú csendőrkerületben: Blénesi Károly őrmester; őrmesterré: az I. számú csendőrkerületben: Suri András I., Solymossi Lajos, Szabó József I., Ács Domokos; a II. számú csendőrkerületben: Vitéz Molnár Sándor; az V. számú csendőrkerületben: Csoma István, Vitéz Csáki Sándor; a VI. számú csendőrkerületben: Hudák György, Vitéz Ambró András, Maklári József, Almási Péter és a VII. számú csendőrkerületben: Balla Sándor csendőrök.*

**Házasságot kötöttek:** *Vitéz Szabadhegyi Ferenc I. számú csendőrkerületbeli százados Petheő Margit úrhölgygel Jobbágyin; Kormos Kálmán VII. számú csendőrkerületbeli g. főhadnagy Peiker Margit úrhölgygel Miskolcon. Az I. számú csendőrkerületben: Erhardt János 3. oszt. tiszthelyettes Reseterics Ágnessel Táplánfán, Dudás István főtörzsörmester Saághy Ilonával Gyűdön; a II. számú csendőrkerületben:*

*Józsa István 3. oszt. g. tiszthelyettes özv. Földváry Józsefné szül. Berghoffer Erzsébettel Veszprémben, Fridmann András 3. oszt. tiszthelyettes Fridmann Máriaival Bieskén, Hadnagy Adám főtörzsörmester Lukács Margittal Tatán, Ficza Péter főtörzsörmester Horváth Erzsébettel Szentgálon; a III. számú csendőrkerületben: Vitéz Dombai János csendőr Molnár Máriaival Köszegszerdahelyen, Komáromi János őrmester Böcskelval Katalinnal Söjtörön; az V. számú csendőrkerületben: Lengyel Gábor 3. oszt. tiszthelyettes Markó Erzsébettel Bácsbokodon, Vas István 3. oszt. tiszthelyettes Szilágyi Etellel Kiskun-dorozsmán, Tóth Kaloesai János 2. oszt. tiszthelyettes Tóth Zsuzsannával Csengődön; a VI. számú csendőrkerületben: Veres István őrmester Ruda Ilonával Nyiregyházán, Kelemen Lajos 3. oszt. tiszthelyettes Bényei Lidiával Csobajon, Tóth József Sándor őrmester Kovács Rozáliával Bihartordán; a VII. számú csendőrkerületben: Séra Sándor 2. oszt. tiszthelyettes Polla Aranka Matildával Diósgyőrött, Vasvári Simon főtörzsörmester Ruzskai Irmával Vadnán, Szabó Ferenc 3. oszt. g. tiszthelyettes Jáklai Annával Egerben, Racsó István 3. oszt. tiszthelyettes Bok Mária Juliannával Markazon, Nagy Pál I. oszt. tiszthelyettes Erdélyi Zsuzsannával Sárospatakon és Kozma József 3. oszt. tiszthelyettes özv. Béres Borbálával Homrogon.*

**Elhaltak:** *Zilahi János II. sz. csendőrkerületbeli próbacsendőr Heréden, Gombás Miklós VI. sz. csendőrkerületbeli 2. oszt. tiszthelyettes Nyirkaráson és Szabó József III. csendőr (VII. sz. csendőrkerület) Egerlövőben.*

**Adományok.** Szerkesztőségünkhöz a következő adományok érkeztek: özv. gróf *Forách Lászlóné* (Mándok) 4475.800 K a csendőrségi internátus alapja javára, a *szarvasi szárny legénysége* 170 000 K a csendőr özvegyek és árvák javára, a *törökszentmiklósi őrs* 12.300 K a csendőr özvegyek és árvák javára. Az adományokat rendeltetési helyükre juttattuk. — A Jókai-sorsjátékkal kapcsolatban a következő összegek érkeztek hozzánk: *Dóczi István* csendőr (Pusztaföldvár) 40.000 K, *Almási András* csendőr (Vállaj) 20.000 K, *vitéz Madarász István* tiszthelyettes (Zemplénagárd) 20.000 K, *Polónyi István* főtörzsörmester (Vállaj) 20.000 K, *geszlerédi csendőr-ors* 20.000 K, *hódmezővásárhely-kopáncsi csendőr-ors* 20.000 K, *hajdúdorogi csendőr-ors* 20.000 K, *csorvási csendőr-ors* 20.000 K, *Bikit János* 2. oszt. tiszthelyettes (Kecel) 20.000 K, *Főri Ferenc* tiszthelyettes (Mezőberény) 20.000 K, *Szekernyés János* csendőr (Valkó) 20.000 K, *Horváth Sándor* tiszthelyettes (Tiszafüred) 40.000 K, *poroszlói csendőr-ors* 20.000 K, *tiboldaróci csendőr-ors* 20.000 K, *szegedi csendőr-ors* 20.000 K, *szalántai csendőr-ors* 20.000 K, *Benkő József* csendőr (Ménye) 40.000 K, *Fekete Miklós* csendőr (Fényeslitke) 20.000 K, *Kertész Zsigmond* tiszthelyettes (Tiszabездé) 20.000 K, *Kacsán András* tiszthelyettes (Kecel) 20.000 K. A felsoroltakat kérjük, írják meg nekünk, hogy az általuk beküldött összeg a vásárolt sorsjegyek vételárának, avagy a sorsjegyek vételára ama 20%-ának felel-e meg, amelyet a f. évi 10. számunk hírvonatában közöltek szerint a Petőfi-Társaság a csendőrségi internátus javára felajánlott. Ezzel kapcsolatban arra kérjük sorsjegyvásárló olvasóinkat, hogy a sorsjegyek teljes vételárát küldjék be a sorsjegy-intézőséghez, amely a vételár 20%-ának a csendőrségi internátus alapja javára való felajánlásáról, illetőleg beküldéséről gondoskodik.

**Kérelmek.** Kölesönös áthelyezésüket óhajtják: *Mireider István* várpalotai őrsbeli csendőr (veszprémi osztály) a győri, vagy komáromi osztály területére; *Zajecz Mihály* mándoki őrsbeli csendőr (kiszvárdai osztály) az egri, vagy a budapesti kerület bármelyik osztályának területére; *Kurucz Károly* balatonzamárdi őrsbeli (kaposvári osztály) csendőr a bajai, székesfehérvári, vagy esztergomi osztály területére. Kérik azon bajtársaikat, akik kölesönös áthelyezésüket óhajtják, hogy érniüket velük közöljék.

*Krajczár János* csendőr (Magyarbányhegyes) kéri *Boros László* volt alrmestert, aki vele 1918—1919-ben a facsádi őrsön együtt szolgált, hogy fontos szolgálati ügyből kifolyólag címét közölje vele.

*Oláh Imre* főtörzsörmester (Kétegyháza) kéri az aradmegyei siklósi őrsön szolgált *Palaky Sándor* őrmestert, hogy fontos ügyből kifolyólag címét közölje ve'e.

*Cser Mihály* 3. oszt. tiszthelyettes kéri *Széles Ferenc* főtörzsörmestert, hogy fontos ügyben címét közölje vele *Alberti Irsára* (Pest várm.).

Fegyverek, lőszer-  
rek, javítások

**KNÉBL F. puskaművesnél**

BUDAPEST, VII.,  
Baross-utca 17.

## SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Olvasóinkat kérjük, hogy jellegül kisebb helységek neveit válasszák, mert az azonos jellegéből származó félreértéseket csak így lehet elkerülni.

Cs. P. Vitatkozók. Annak a cselekménynek, hogy 6 ember egy kocsin haladót arra kényszerít, hogy kocsijával vigye el őket X. községig, ahol fizetés nélkül tovább állanak, helyes minősítése a következő: A Btk. 350. §-ába ütköző, a 353. §. 1. pontja szerint minősülő zsarolás büntette. A cselekményben ennek a bűncselekménynek minden törvényes tényálladási eleme megvan. Vagyonra haszonra irányuló cél; ingyen fuvarhoz jutás; fenyegetés súlyos testi sértéssel; kocsiról való ledobás kitérésbe helyezése hat egyén részéről a magános kocsisal szemben; a kényszerítés; a kocsi az ingyenes utazást eltúrta s a fizetés nélkül távozók útjába nem gördített akadályt. A cselekmény egyébként fedi a nem szakzerű kifejezéssel „utonállásnak“ nevezett merénylet fogalmát s nem is kis jelentőségű bűncselekmény, mert veszélyezteteti az utak forgalmának biztonságát s így közveszélyesnek mondható. Személyes szabadság megsértésének a cselekmény nem tekinthető, mert itt a tettesek célja s maga a végrehajtott cselekmény is több volt ennél. Magánosok ellen való erőszaknak sem minősíthető azért, mert e bűncselekmény elkövetésénél szereplő „csoport“-on tömeget kell érteni. Rablásnak szintén nem minősíthető a jogtalan eltulajdonítás célzatának hiánya miatt, bár kétségtelen, hogy a tettesek a kocsit és lovakat a kocsi megszállásával egy időre bintokba vették, megfosztván a kocsiat az azokon való rendelkezés jogától.

D. J. esendőr, Mezőgyán. A f. évi június hó 3-án kelt 971/estf. 1925. sz. felügyelői rendelet értelmében a versenyekre utazó legénység utiköltségeit az osztály-sportkörök, a tisztelket pedig a kerületi sportkörök megérik. Ha tehát e megítélésben Ön nem rész sült, forduljon kérésével az illetékes osztályparancsnoksághoz.

T. esendőr, Belpátfalva. Kötelezője 1926. évi január hó 31-én jár le.

Cs. I. Dunamenti. Kötelezője 1926. évi december hó 31-én jár le. Katonai szolgálati idejéből 3 év számít be a kötelező esendőrségi 6 esztendőbe, ennél többet beszámítani nem lehet, de természetesen ezt is csak akkor, ha igazolni tudja.

B. F. esendőr, Ujfehértó. Volt tartalékos tiszt az illetők, akikről nincsen nyilvántartás. 2. Az igényjogosultsági igazolvánnyal ellátott altisztek számára a Budapesti Közlöny, a Honvédségi Közlöny és a Csendőrségi Közlöny tesz közzé olyan állásokat, amelyekre azok elsősorban pályázhatnak. Kísérje figyelemmel az említett közlönyöket.

Sz. J. 3. oszt. tiszthelyettes, Bata. 1. Nem találjuk a nyilvántartásban, tehát nem magyar állampolgár és így címét megtudakolni nem áll módunkban. 2. Vitéz Scholtz Béla (nem Albert) tábornok címe: Kőszeg, Jurisich-tér 9.

P. J. esendőr, Magyarboly. 1. A soproni határőrszázalój Kismartonban volt elhelyezve, s ebből alakult később a szombathelyi vadászszázalój. Az iratok valószínűleg a szombathelyi vegyesdandár parancsnokságnál vannak s ha fontos okból keresi azokat, akkor forduljon oda kérelmével a szárnyparancsnokság útján. 2. Nem. 3. Papházy Kornél ny. ezredes címe: Wien, IV. Favoritenstrasse 26. Spanily Oszkár alezredes a debreceni vámőr kerületnél teljesít szolgálatot. Kovács Gábor jelenleg a II. honvéd gyalogezred I. zászlóaljának századosa Debrecenben. Wagner János ny. alezredes Makón lakik. Hartmann százados és Bunyevác főhadnagyot nem találtuk.

K. J. Nagyörzsöny. A volt es. és kir. 82. gyalogezred parancsnoka 1916-ban Papházy Kornél ezredes volt. Egyébként olvassa el mai számunkban „P. J. esendőr, Magyarboly“ jellegre küldött üzenetünk 3. pontját, az ott felsorolt tisztak valamennyien a szóbanforgó ezred tisztjei voltak.

T. I. esendőr, Ádánd. 1. fegyverét *mindenki* ellen jogosult és köteles használni a esendőr akkor, ha az utasításban előírt feltételek fennforognak, míg bilincset csak *elfogott* egyénnel szemben alkalmazhat. Már ebből is láthatja, hogy a fegyverhasználatot nem feltétlenül szükséges elfogásnak megelőznie, hanem csak abban az esetben, ha az lehetséges. Sok esetben ideje sincsen arra a esendőrnek, hogy elfogást, vagy egyéb enyhébb eszközt alkalmazhasson a fegyverhasználat előtt. 2. Kötelezője 1929. évi június hó 31-én jár le. Katonai szolgálati ideje 1 év, 6 hó és 15 napot tesz ki, ez az idő beszámít, de a felvételi kérelmének elintézése alatt eltelt időt beszámítani nem lehet.

D. J. esendőr, Tornaaudaska. A szervezeti utasítás 37. §. II. 2. pontja alapján szolgálati uton kérheti elbocsajtását a belügyminiszter úrtól (VI. c. oszt.) Kérvényéhez a családi körülményeit igazoló községi előljárásági bizonyítványt kell csatolnia.

Zengő. 1. Egyik cselekmény sem szól a megbízhatóság mellett és egyik sem alkalmas arra, hogy elkövetője eldicsekedhessék vele, mert egészen mások azok a tulajdonságok, amelyek díszére válnak a esendőrnek. Az ilyen kérdésekkel jobb nem foglalkozni már csak azért sem, mert mindenkinek van seperni valója a maga háza előtt s az ilyen összehasonlítások a bajtársiasság érzésének erősen ártanak.

Wien. Tessék a Hadtörténelmi Levéltár bécsi kirendeltségéhez (Ungarische Expositur des k. ung. Kriegsarchivs) fordulni, értesülésünk szerint onnan minden kérdésére pontos felvilágosítást tudnak adni.

L. F. A feleség honossága a férjé után igazodik. Ha a férj a jelenlegi Csonkamagyarország területén született, vagy pedig optált, akkor a feleség számára külön honosítás nem szükséges.

## Vegyetek rokkant-sorsjegyet

### 5000 korona

egy

### hadirokkant, özvegy, árva

### sorsjegy.

Össznyeremények

## Egy milliárd kor.

értékben.

### Nagyobb nyeremények:

1 nagy hatszemélyes turaautó 200,000.000 K  
értékben

1 legújabb típusú szántótraktor 100,000.000 K  
értékben

1 négyülékes városi autó 100,000.000 korona  
értékben

1 teljesen felszerelt motorkerékpár, 1 keresztúros zongora, 1 160 darabból álló 12 személyes ezüst evőkészlet, 1 hátsó, 1 teljes ebédőberendezés, 1 teljes hálószobaberendezés, 1 nemes szőrméből készült női bunda, 1 12 soros vetőgép, 1 férfi városi bunda, 1 fejős tehén, 1 teljes konyhafelszerelés, 1 6 személyes ezüst evőkészlet, 1 rádiófelszerelés, 1 Manlicher vadászkarabély-fegyver 5 lövetű, 1 duplaesővíl Sauer 16-os serétes fegyver, 1 12-es browning serétes, 5 lövetű fegyver, 1 ezüst tálca, 10 eke, 10 női selyemruhára való anyag, 10 férfruhára való anyag, 10 női szövétruhára való anyag, 50 pár női cipő mérték szerint, 50 pár férfcipő mérték szerint

és még 1500 darab különféle nyeremény.

## KAPHATÓ MINDENÜTT!

SORSJEGYINTÉZŐSÉG,  
Budapest, VI., Andrássy-út 8.  
Telefon: 87-34.

**KEMÉNYFA**  
**HÁLÓSZOBA**  
**LÁNYI** bútorkereskedő, VI., Podmaniczky-u. 27.

TARTÓS KIVITELBEN  
JÓTÁLLÁSSAL KAPHATÓ  
CSENDŐRÖKNEK KEDVEZŐ  
RÉSZLETFIZETÉSI FELTÉTELEK.

**Balogh 3. oszt. tiszthelyettes.** 1. Erre vonatkozólag a fel-fogások igen különbözőek, ilyen hosszadalmas tárgyalást meg-kívánó ügyekkel nem foglalkozhatunk. A cionista zászlószi-  
vák-fehér. 3. A törvény ugyan nem rendel a zsidó ünnepek megtartását, de ha a keresztes nem akarja nyitva tar-tani üzletét, jogosult azt bezárni. A lemondás elfogadásáig kötelező az iparüzés a: 1. kéményseprő, 2. mészáros, 3. sütő-  
iparosra.

**Szabadságra vágyó esendő.** Betegszabadság rendszerint nem számít be az évenként egyébként kérhető szabadságba, de tekintettel arra, hogy kórházban és üdülési szabadságon hosszabb időt töltött, most már — ha teljesen gyógyultnak érzi magát — igyekezzék a szolgálat teljesítésében részt venni. Néhány napi szabadságot, ha arra valóban komoly szüksége van, indokoltan kérhet s ha a szolgálati viszonyok megengedik, valószínűleg nem lesz akadálya annak, hogy megkapja.

**Érdeklődő.** 1. A halál körülményeit nem tudta biztosan megállapítani, ezért a Cs-1. Utasítás 55. §-a értelmében az illetékes ügyészségnek, vagy ha a járásbírósg közlebb van, akkor az utóbbinak, de természetesen a közigazgatási hatóságnak is jelentést kell tennie. 2. Olvassa el lapunk múlt évi 12. számában „Királyhágó” jellegre küldött üze-  
netünk 2. pontját.

**Talpra magyar!** Kötelezője 1926. évi június hó 30-án jár le.

**Gyóta.** Ha a esendőrségtől nyilatkozat alapján nyugdíj nélkül leszerel és más állami szolgálatba lép át, nyugdíjába csak akkor számít be a esendőrségnél töltött ideje, ha az utolsó 30 napon belül történt.

**L. F. tanuló.** Olvassa el lapunk f. évi 14. számában „Magyar” jellegre küldött üzenetünket, amihez még hozzá-  
tesszük azt, hogy az ilyen természetű kedvezményrel könnyen visszaélhetnek egyesek.

**Z. L. ny. 2. oszt. tiszthelyettes, Mezőcsát.** Az 1912. évi LXV. t.-c. 95. §-a értelmében annak idején évi nyugdíjának 400 koronát meghaladó részéről le kellett volna mondania, amit Ön nem tett meg. Ezért díjnoki idejének beszámítá-sára törvényes alap nem lévén, kérelmét természetesen eluta-sították. Ha ezt sérelmesnek találja, a közigazgatási bírósághoz fordulhat orvoslásért, de kedvező elintézésre nem számíthat. Ami díjnoki állása utáni végkielégítésére vonat-  
kozik, e kérdésben nem tudunk tanácsot adni, mert minden vármegyének külön nyugdíjszabályzata van. Az alispáni hiva-talhoz forduljon kérelmével.

**F. J. esendő Baltavár.** Érdeklődjek a washingtoni ma-gyar követségnél, amelynek címe: Washington (D. C.) 1421. 16. th. Street N. W.

1883. Sebasta Ottokár ny. ezredes címe: Budapest, Lipót-körút 3. IV. 31. Ezredes ur megbízásából közöljük, hogy ha fölkeresi őt, szívesen látja Önt, mint régi alárendeltjét.

**Fekete th. Tóth Kálmán András ny. esendőrszázados címe:** Kiskorpad, Somogy vármegye.

**K. J. esendő, Jászszentiazló.** 1. A gimnázium IV. és a reáliskola V. osztálya közötti különbözeti vizsga letétele után léphetne át az illető a reáliskolába, de csak abban az esetben, ha 17. évét még nem töltötte be. Ebben az iskolai évben már erről semmiképpen sem lehet szó, legfeljebb a jövő évi pályázatok során. A tanítóképzésben töltött 3 évet azonban mindenképpen elveszítene, mert csak a reáliskola V. osztályába vennék fel. Három év elvesztését pedig egész életén át súlyosan megérezné. Megjegyezzük egyébként, hogy a reáliskolai nevelőintézetekbe való bejutás nehéz, mert a pályázók sok, a hely pedig kevés. 2. Az, aki szabadságon van, az első 14 napon át naponta 20 aranyállért köteles a közzgazdálkodásnak napi betét helyett befizetni, a többi na-pokra azonban a teljes napibetétét visszakapja a közzgazdál-kodástól.

**F. Pálka. 1. 2.** Olvassa el lapunk múlt évi 3. számában „1899” és „Kananis 1924”, továbbá múlt évi 10. számunkban „B. F. főőrzsörmester, Vállaj” jellegre küldött üzenetünket.

**M. 1.** Ha okmányában y-nal szerepel a neve, akkor az Önt meg is illeti. Ha csak keresztlevelében lenne y-nal, ok-mányaiban pedig i-vel írva, akkor kérje szolgálati úton a kerületi parancsnokságot, hogy okmányait állományparancs-ban helyesbíttesse. 2. Természetes, hogy szabadságon, vagy betegségben töltött napok után szolgálati órákat teljesíteni nem kell. 3. Az őrmesteri előléptetéseket az előljáró parancs-nokságok intézik az okmányok alapján, az őrsparancsnoknak felterjesztést tennie nem kell.

**M. V. esendő, Rácalmás.** Nem találjuk a nyilvántartá-sokban, csak annyit tudunk róla, hogy ny. tábornok.

**Óhaj.** 1. Közönséges levélben pénz küldése nem büncse-lekmény, de ha a pénz elvész, a posta nem felel érte. 2. Aki a feladás céljából rábizott magánlevelet felbontja s az abban talált pénzt megtartja magának, azután a levelet megint leragasztja és elküldi, levéltitok megsértésének vétségét (Btk. 327. §.) és lopást (Btk. 333. §., esetleg 336. §.), illetőleg a büncselekmények halmazát követi el. 3. Kölesömös áthe-lyezés iránti kérelmét mindkét érdekeltnek fel kell terjesz-tenie saját előljáró osztályparancsnokságához és természetes, hogy a kérelmet indokolni kell.

**Herkules esendő.** Ha embriót talál, azzal ugyanaz az el-járás, mint a talált hullával (Cs-1. Utasítás 55. §.).

**Mindent a hazáért.** 1. Családi körülményeit igazoló köz-ségi előljárósági bizonyítványt kell kérvényéhez csatolnia. 2. Kérvényét szolgálati uton kell a belügyminiszter úrhoz (VI. c. oszt.) felterjeszteni. 3. Hogy mik lehetnek méltány-landó körülmények, azt felsorolni nem lehet, ennek elbírálá-sa esetenként történik. A szülők munka- és keresetképte-lensége, ha eltartásukra más, elsősorban kötelezhető család-tag ninesen, méltánylást érdemlő körülmény.

**Kiváncsi.** Csak teljes névvel és rendfokozattal aláírt levélre válaszolunk. Ettől az elvtől még az Ön esetében sem térhetünk el, bár kérdése mélyreható választ érdemelne.

**Cs. J. esendő, Ujkécske.** Nősülési kérvényt 6 évi esend-  
őrségi szolgálat kitöltése előtt semmi nemü indokolással sem nyújthat be. E tekintetben a vitézek részesülnek elő-nyösebb elbírálásban.

**Nemzeti ünnep.** A járór eljárása helyes volt. Lapunk f. évi 18. számában „Augusztus 20” jelige alatt talál erre vo-natkozó üzenetet. Szent István napja és március 15. egyfor-mán nemzeti ünnepek.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:  
**PINCZES ZOLTÁN** százados.

Pallas részvénytársaság nyomdája Budapest, V., Honvéd-u. 10.  
(Telefon: 5-67, 5-68.)

Felelős vezető: Tiringer Károly műszaki igazgató.

## BEÉR SÁNDOR

PAPÍR, ÍRÓSZER, ÍRÓGÉP-KELLÉKEK  
NAGYKERESKEDESE. SAJÁT VÉS-  
NŐKI MŰINTÉZET. RUGGYANTA-  
: BÉLYEGZŐ GYÁRTÁS :.

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 19.

: TELEFON: 172-54. :.

# IRÓGÉPEK

ujak, használtak, kedvező fizetési feltételekkel. Régi gépeket becserélünk.  
**BIRÓ ÉS ECKSTEIN, Budapest, V., Vörösmarty-tér 3. Tel.: 126-06 és 46-25.**